

Sipoon hyvinvointikertomus 2017–2020

Vuosiraportti 2020

SIPOON HYVINVOINTIKERTOMUS 2017–2020

VUOSIRAPORTTI 2020

Sisällysluettelo

Alkusanat

1.	HYVINVOINTIKERTOMUS JA VUOSIRAPORTIT	1
2.	VÄESTÖNKEHITYS	1
3.	KUNTALAISTEN HYVINVOINTI	3
3.1.	Osallisuus ja elämänlaatu	4
3.2.	Turvallisuus	7
3.3.	Terveys ja toimintakyky	9
3.4.	Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet	10
3.5.	Nuoret ja nuoret aikuiset	12
3.6.	Työikäiset	13
3.7.	Ikäihmiset	15
4.	KUNNAN TALOUDELLINEN TILA	17
5.	KUNNAN HYVINVOINTITOIMENPITEET	18
5.1.	Laadukkaat, asiakaslähtöiset palvelut	18
5.2.	Aktiivinen vuorovaikutus	24
5.3.	Hyvin toimiva yhdyskuntarakenne ja viihtyisä ympäristö	28
5.4.	Elinvoimainen elinkeinoelämä	32
6.	YHTEENVETO	33

Liite 1. Kuvioluettelo

Alkusanat

Vuoden 2020 hyvinvointiraportissa kuntalaisten hyvinvointia tarkistellaan sekä koko väestön osalta että ikäryhmittäin vuosina 2012–2019. Hyvinvoinnin osatekijöinä tarkastellaan terveyttä ja toimintakykyä, toimeentuloa ja turvallisuutta. Hyvinvoinnin ja terveyden suora mittaaminen on monimutkaista ja hyvinvointi merkitsee ihmisille erilaisia asioita elämänkaaren eri vaiheissa.

Vuosiraportin päivitettyt taulukot on poimittu Sipoon hyvinvointikertomuksesta 2017–2020. Asukkaiden hyvinvointitilanne vertaillaan neljän samankaltaisen kunnan arvojen sekä koko maan keskiarvojen mukaan. Vertailukunnat ovat Kirkkonummi, Loviisa, Porvoo ja Tuusula. Vuoden 2019 kouluterveys-kyselyn tulokset esiteltiin jo edellisessä vuosiraportissa.

Vuosiraportissa 2020 esitellään kunnan toimintayksiköiden toteuttamat hyvinvointitoimenpiteet 1.10.2019–31.12.2020 välisenä aikana. Hyvinvointitoimenpiteet pohjautuvat Sipoon hyvinvointikertomuksen 2017–2020 ja kuntastrategian tavoitteisiin ja suunniteltuihin toimenpiteisiin.

Kunnan johtoryhmä toimii hyvinvointityön ohjausryhmänä ja hyvinvointiprosessin vetäjänä. Kunnalla ei tällä hetkellä ole poikkihallinnollista hyvinvointityöryhmää.

Vuosiraportin tilastot kertovat lähinnä kuntalaisten hyvinvoinnista ennen keväällä 2020 puhjennutta covid-19-pandemiaa. Ne osoittavat, että on vähemmän hyvinvoinnin riskitekijöitä Sipoossa kuin maassa keskimäärin mutta eivät ota huomioon pandemiasta johtuvia suuria muutoksia arkielämään ja niiden vaikutusta ihmisten jaksamiseen.

Suomessa kuten muissa maissa valtion viranomaiset ja kunnat ovat ryhtyneet monenlaisiin toimenpiteisiin koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Kunnan eri toimintayksiköiden koronatilanteessa vuonna 2020 toteuttamat hyvinvointitoimenpiteet kuvataan luvussa 5.

Ihmisten käyttäytymisellä on ratkaiseva merkitys taudin nujertamisessa, niin kauan kunnes eri väestöryhmät on rokotettu. Liikkumisvapauden rajoittaminen, palvelutarjonnan supistaminen ja työllisyystilanteen heikkeneminen vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin. Tuntuu myös raskaalta elää pelossa siitä, että sairastuisi covid-19-tautiin.

1. Hyvinvointikertomus ja vuosiraportit

Valtuusto hyväksyi Sipoon hyvinvointikertomuksen 2017–2020 lokakuussa 2018 ja merkitsi tiedoksi vuoden 2019 vuosiraportin syyskuussa 2020. Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2020 kertoo kuntalaisten hyvinvoinnista tuoreimpien tilastojen valossa ja kunnan toimintayksiköiden toteuttamista hyvinvointitoimenpiteistä 1.10.2019–31.12.2020 välisenä aikana.

Hyvinvoinnin edistämisestä on säädetty useissa laissa. Terveystieteiden lain (1326/2010) mukaan kunnan on seurattava asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvointijohtamisen työväline ja poliittisen päätöksenteon tuki ja toimii kunnan strategiatyön sekä toiminnan ja talouden suunnittelun yhtenä perustana. Hyvinvointipolitiikka sisältää kaiken toiminnan, joka vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin ja sen kokemiseen. Hyvinvointityö koskee kaikkia kunnan toimijoita viranhaltijajohdosta ja poliittisista päätöksentekijöistä työntekijöihin, kuntalaisiin ja alueellisiin ja paikallisiin yhteistyökumppaneihin.

2. Väestönkehitys

Kasvava kunta kohtaa monenlaisia haasteita. Erityisesti vilkkaan muuttoliikkeen takia yhteisöllisyyden vahvistaminen on tärkeää. Sipooseen muuttaa vuosittain noin 1 600 henkilöä ja pois noin 1 200 henkilöä.

Sipoo kuuluu maamme viiteenkymmeneen suurimpaan kuntaan. Vuoden 2019 lopussa Sipoossa asui 21 170 henkilöä ja vuoden 2020 lopussa noin 21 700 henkilöä. Viime vuosien aikana väestönkasvu on lähinnä keskittynyt kunnan kahteen taajamaan, Nikkilään ja Söderkullaan.

Vuoden 2019 lopussa Sipoossa suomenkielisiä oli 13 574 (64 %), ruotsinkielisiä 6 504 (31 %) ja muun kielisiä 1 092 (5 %). Vajaa puolet vieraskielisistä puhuu eestiä tai venäjää.

Kunnan väestönkasvusta huolimatta väestön ikärakenne vanhenee. Viime vuosien aikana pienten lasten määrä on vähentänyt samalla kuin ikäihmisten määrä on kasvanut nopeasti. Vuoden 2019 lopussa 0–6-vuotiaiden osuus oli 7 %, 7–18-vuotiaiden osuus 17 %, 19–39-vuotiaiden osuus 21 %, v40–64-vuotiaiden osuus 37 % ja 65 vuotta täyttäneiden osuus 18 % (lähde: Tilastokeskus).

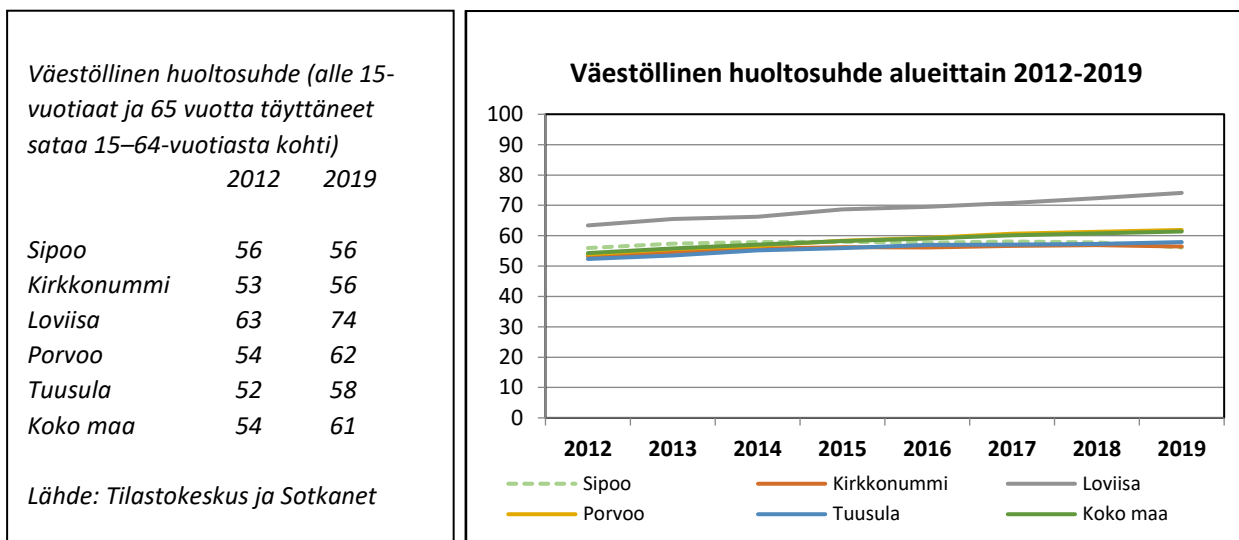
Kuvio 1: Sipoon väestö ikäryhmittäin vuonna 2019

Ikäryhmät	2019	%
0–6-vuotiaat	1 561	7
7–18-vuotiaat	3 478	17
19–39-vuotiaat	4 513	21
40–64-vuotiaat	7 862	37
65–74-vuotiaat	2 160	10
75–84-vuotiaat	1 152	6
85–100-vuotiaat	444	2
Koko väestö	21 170	

Väestöllinen huoltosuhde (demografinen huoltosuhde) ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttäneitä on sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Suomessa väestöllinen huoltosuhde heikkenee vuodesta toiseen. Väestö ikääntyy ja syntyvyys laskee. Pienenevä määrä työssäkäyviä pitää huolta kasvavasta määrästä huollettavia. Eläkkeelle jääneet elävät aiempaa pidempään.

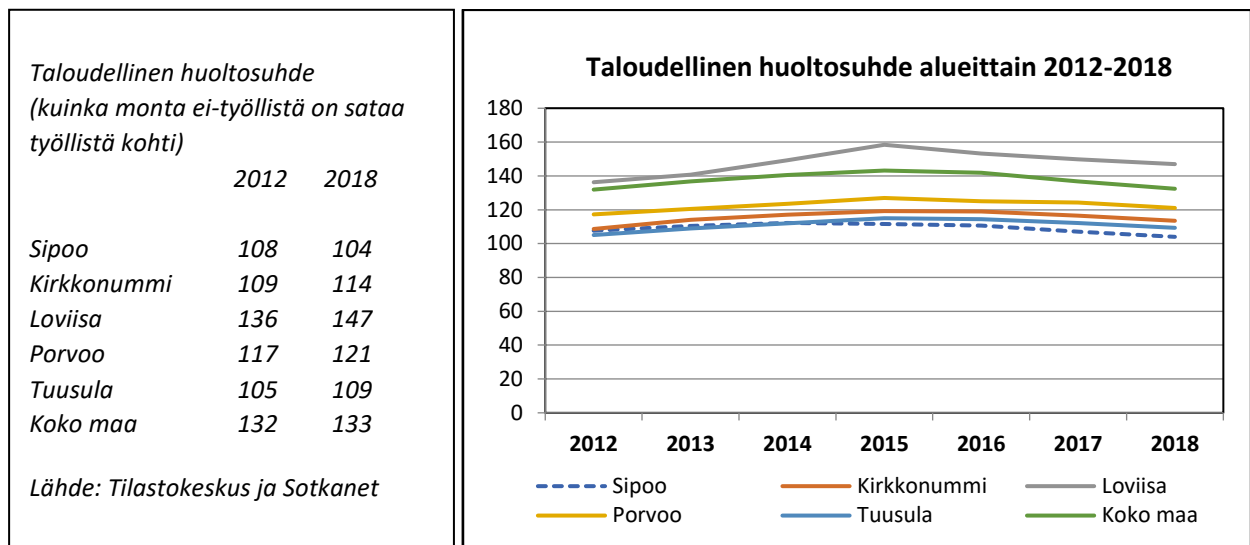
Vuonna 2019 Sipoon väestöllinen huoltosuhde oli 56 (sataa työikäistä kohden oli 56 huollettavaa) oltuaan 58 edellisenä vuonna. Vuonna 2019 koko maan huoltosuhde oli 61.

Kuvio 2. Väestöllinen huoltosuhde alueittain vuosina 2012–2019

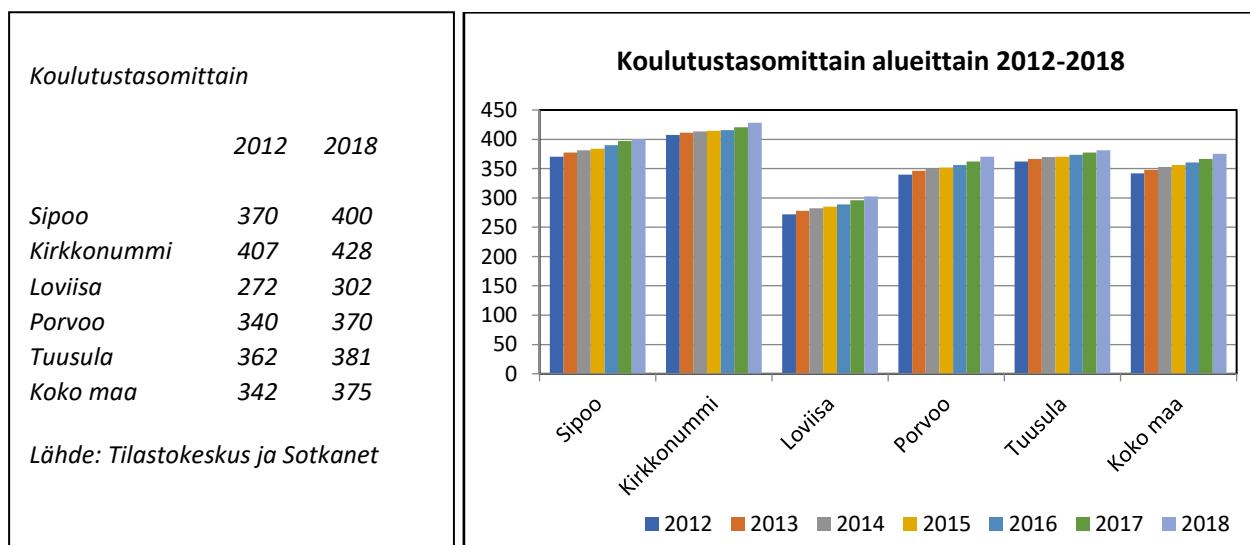
Taloudellinen huoltosuhde (elatusuhde) ilmaisee kuinka monta ei-työllistä on sataa työllistä kohti. Vuonna 2018 Sipoon taloudellinen huoltosuhde, 104, oli parempi kuin maan keskiarvo 133. Vuonna 2020 työttömien määrä kasvoi ennätyslukemiin koronaviruspandemian takia.

Kuvio 3. Taloudellinen huoltosuhde alueittain vuosina 2012–2018

Koulutustasomittain kuvaa perustasteen jälkeisen koulutuksen keskimääräistä pituutta henkeä kohti. Koulutustaso nousee vuodesta toiseen. Vuonna 2018 Sipoossa koulutustaso oli 4,0 vuotta (koulutustasomittain oli 400), koko maassa koulutustaso oli 3,8 vuotta (koulutustasomittain 375).

Kuvio 4. Koulutustasomittain alueittain vuosina 2012–2018

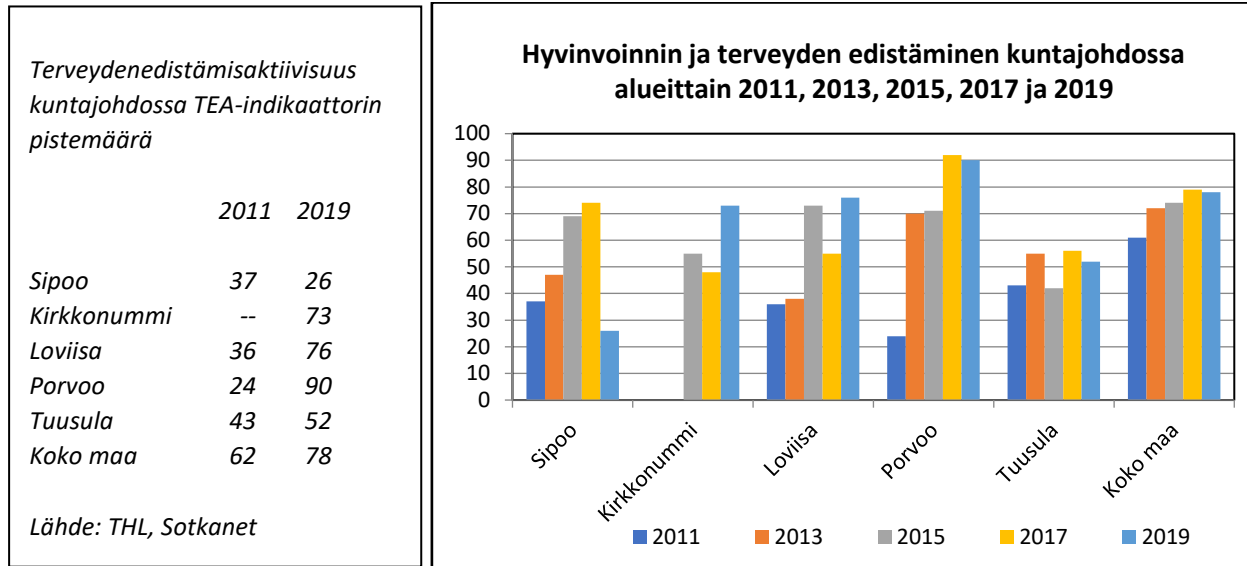
3. Kuntalaisten hyvinvointi

Kunta edistää kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään turvallisessa ja viihtyisässä elinympäristössä. Kuntalaisten hyvinvointi on yhteydessä päivähoidon, koulutukseen, terveydenhuoltoon, liikunta- ja kulttuuripalveluihin, ruokahuoltoon, kaavoitukseen, vesihuoltoon, ympäristön tilaan, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin.

Terveydenedistämisen aktiivisuutta kuvaavan indikaattorin (TEA) pistemäärä ilmaisee, miten hyvin terveydenedistämisen aktiivisuus toteutuu kunnassa (huono tulos: 0–24, parannettavaa tulos: 25–74 ja hyvä tulos:

75–100). Mittavia osa-alueita on neljä: perusterveydenhuolto, oppimisyhteisöt, liikunta ja kuntajohto. Hyvinvointiryhmää ei ole nimetty eikä kukaan hoida hyvinvointikoordinaattorin tehtäviä. Näistä syistä kuntajohdon TEA-indikaattorin pistemäärä on laskenut vuoden 2017 huippuarvosta 74 pistettä vuoden 2019 pohjalukemaan 26 pistettä. Vuonna 2019 koko maan arvo oli 78.

Kuvio 5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa alueittain 2011, 2013, 2015, 2017 ja 2019

Kevästä 2020 kunta on muiden viranomaisten tapaan panostanut vallitsevan koronaviruspandemian torjuntaan. Kunta on muuttanut toimintatapojaan ja palvelujaan ja tiedottanut aktiivisesti paikallisista määräyksistä ja toimenpiteistä liittyen koronatilaa. Koronanäytteenottopiste on perustettu. Kunta osallistuu myös aktiivisesti kansalliseen koronarokotusohjelmaan.

Touko–kesäkuussa 2020 Kuntaliitto järjesti kuntalaiskyselyn 43 kunnassa eri puolilla Suomea. Kyselylomake lähetettiin 30 500 suomalaiselle, joista 600 sipoolaista. Kyselyyn vastasi 10 812 henkilöä, joista 225 sipoolaista. Vastaushetkellä virustartuntojen määrä oli supistumassa ja valtakunnalliset rajoitukset poistumassa.

Kuntalaiset ovat olleet tyytyväisiä kuntien toimintaan koronatilanteessa. Lähes kaksi kolmesta kyselyyn vastanneesta kuntalaisesta, 65 prosenttia, oli tyytyväinen koronatilanteen aiheuttaman poikkeustilan hoitoon omassa kunnassa. Sipoossa osuus oli 63 prosenttia. Puolet kyselyyn vastanneista kuntalaisista oli tyytyväinen tiedonsaantiin kunnallisista palveluista koronatilanteessa omassa kunnassa. Sipoossa osuus oli 48 prosenttia.

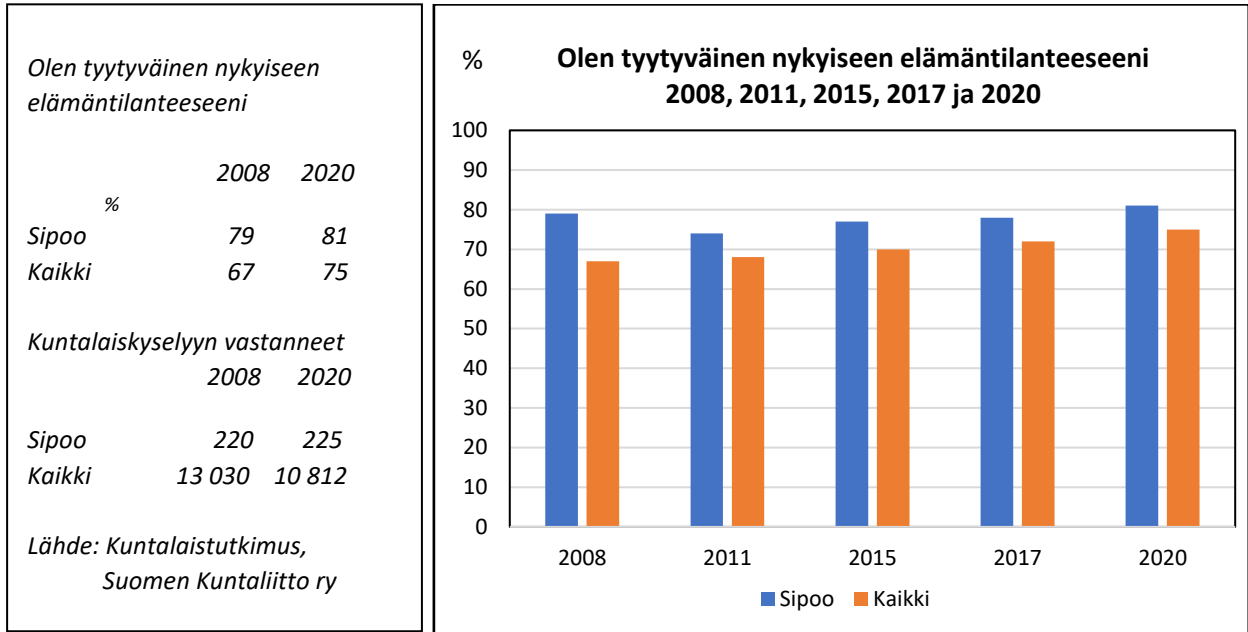
3.1. Osallisuus ja elämänlaatu

Osallisuus liittyy yhteisöön ja yhteiskuntaan kuulumisen tunteeseen ja merkitsee omakohtaista sitoutumisesta nousevaa vaikuttamishalua ja vastuunottamista. Osallisuutta syntyy esimerkiksi työn, harrastusten, kansalaisjärjestötoiminnan tai muun vaikuttamisen kautta. Kääntöpuolena osallisuudelle on sosiaalinen syrjäytyminen, johon liittyy usein myös sosiaalista, taloudellista ja terveydellistä eriarvoisuutta.

Osallisuus on sekä osallisuutta päätöksentekoon että osallisuutta yhteisöön. Perusedellytyksiä osallisuudelle ovat esteetön rakennettu ympäristö sekä liikennevälineiden ja kuljetuspalveluiden toimivuus.

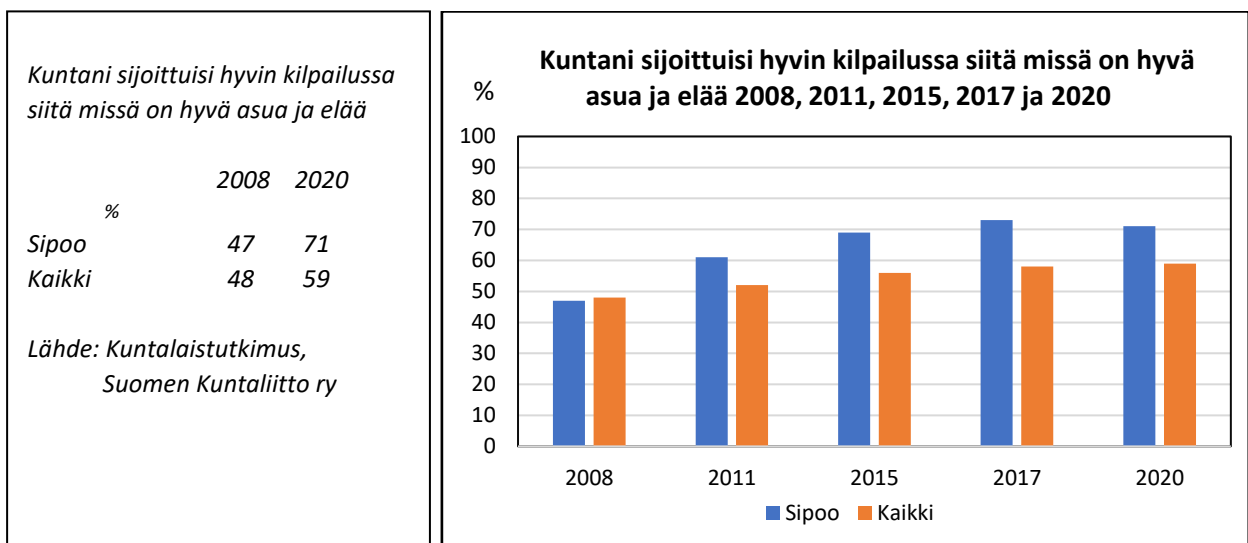
Suomen Kuntaliitto on toteuttanut kuntalaiskyselyn noin neljäskymmenessä kunnassa ympäri maata vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020. Kuntalaiskyselyn mukaan pääosa vastanneista ovat tyytyväiset elämäntilanteeseensa. Sipoolaiset ovat vähän tyytyväisemmät kuin kaikki vastaajat. Vuonna 2020 sipoolaisista 81 % oli tyytyväisiä nykyiseen elämäntilanteeseensa, kaikista vastanneista 75 %.

Kuvio 6. Tyytyväisyys elämäntilanteeseensa, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020

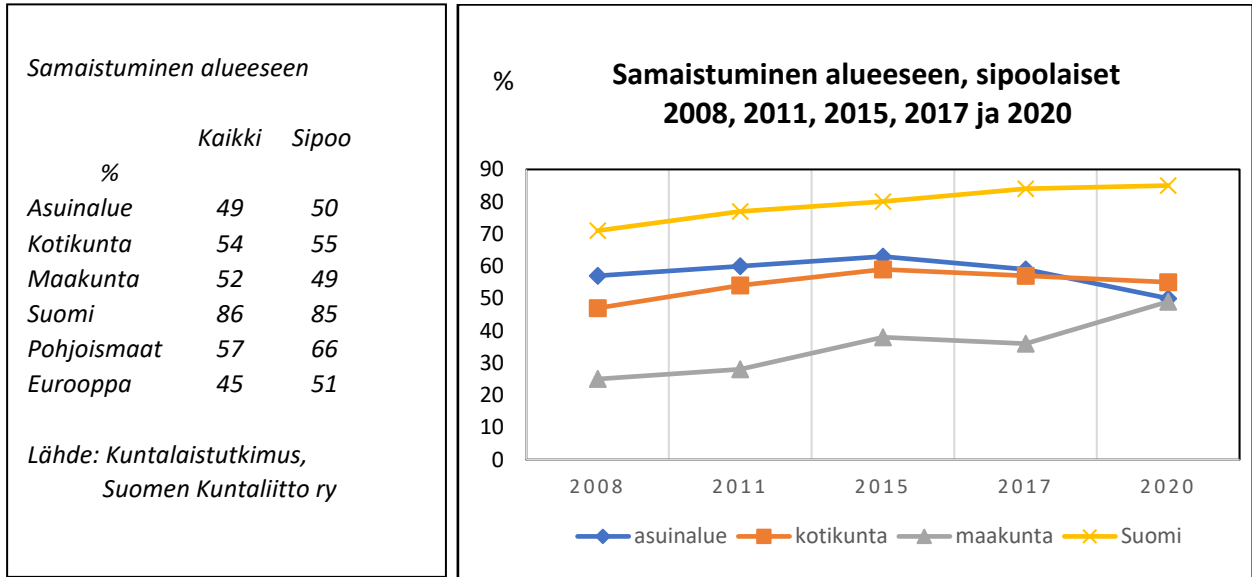
Sipoolaiset uskovat enemmän kuin kaikki kyselyyn vastanneet, että oma kotikunta sijoittuisi hyvin kilpailussa siitä missä on hyvä asua ja elää. Vuonna 2020 sipoolaisista 71 % oli sitä mieltä, että kotikunta sijoittuisi hyvin, kaikista vastanneista 59 %.

Kuvio 7. Kunnan sijainti kilpailussa siitä missä on hyvä asua ja elää, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020

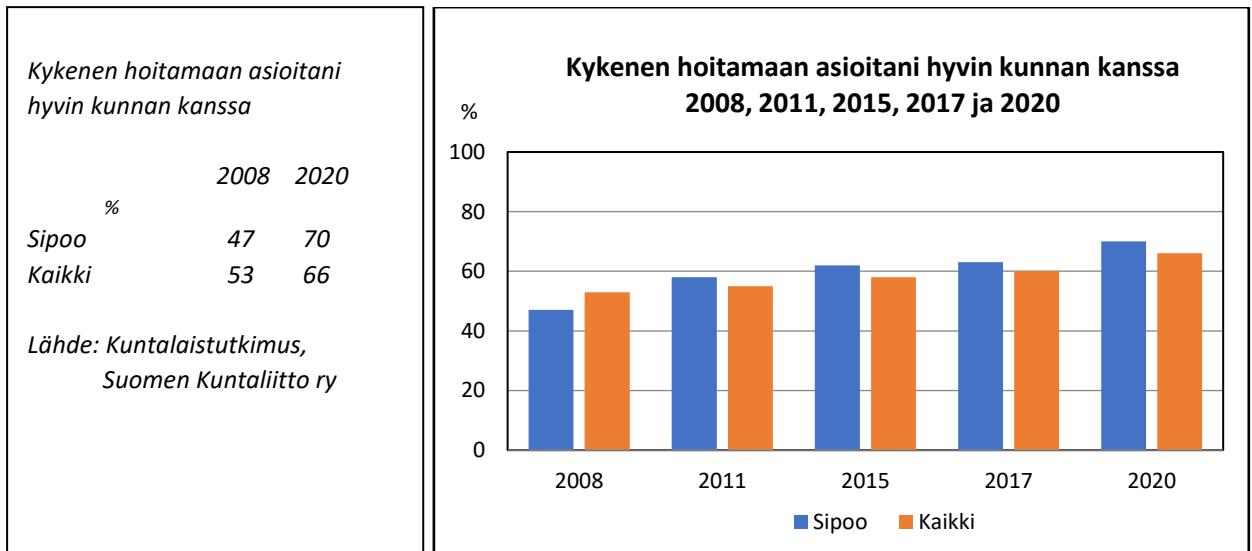
Suuri osa kuntakyselyyn vastanneista samaistuu asuinalueeseensa ja kotikuntaansa, mutta enemmän kotimaahansa. Vuonna 2020 kuntalaiskyselyyn vastanneista sipoolaisista 50 % samaistui asuinalueeseensa, 55 % kotikuntaansa, 49 % maakuntaansa, 85 % kotimaahansa, 66 % Pohjoismaihin ja 51 % Eurooppaan.

Kuvio 8. Kuinka paljon sipoolaiset samaistuvat alueeseen, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020

Pääosa kuntalaiskyselyyn vastanneista kokee, että he kykenevät hoitamaan asioitaan hyvin kunnan kanssa. Vuonna 2020 sipoolaisista 70 % olivat sitä mieltä, kaikista vastanneista 66 %.

Kuvio 9. Asioiden hoito kunnan kanssa, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020

3.2. Turvallisuus

Turvallisuus on laaja kokonaisuus, jossa asukkaiden hyvinvointi, vahva sosiaalinen yhteisöllisyys, taloudellinen vakaus sekä yhteiskunnallinen elinvoimaisuus yhdistyvät. Se on oleellinen osa kaikenikäisten ihmisten arjen hyvinvointia ja yhteiskunnan häiriötöntä toimintaa. Terveellinen, turvallinen ja ympäristöarvot huomioon ottava asuinympäristö on hyvän elämän perusta.

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella kirjattiin vuonna 2020 ennätysellinen määrä rikoslakirikoksia, 60 000 rikosta. Poliisityön kautta näkyi viitteitä siitä, että korona on muun muassa syventänyt joidenkin ihmisten ahdinkoa. Esimerkiksi nuorien kohdalla on havaittavissa toimettomuutta ja pahoinvointia. Korona sekä sen aiheuttamat muutokset ihmisten liikkumisessa, käyttäytymisessä ja olosuhteissa vaikuttivat poliisin toimintaan. Väkivaltarikokset siirtyivät julkisilta paikoilta asuntoihin.

Itä-Uudenmaan turvallisuustyöryhmän syksyllä 2020 järjestämään turvallisuuskyselyyn vastanneista sipoolaisista 84 % tunsu arjen turvalliseksi tai melko turvalliseksi (555 vastausta Sipoosta). Sipoolaisista 77 % oli sitä mieltä, että koronatilanne on vaikuttanut melko vähän tai ei ollenkaan turvallisuuden tunteeseen. Vain harva, noin 20 prosenttia oli ollut tekemisissä poliisin, pelastuslaitoksen tai hätäkeskuksen kanssa kahden viime vuoden aikana.

Sipoossa eniten turvattomuutta herättävät paikat ovat kyselyn mukaan Nikkilän ja Söderkullan keskustat ja uudet kerrostaloalueet iltaisin ja öisin. Myös pimeät metsät, vilkkasti liikennöidyt tiet, syrjäiset ja valottomat paikat ja autiotalot tuntuvat turvattomilta. Rikollisuus ja ilkivalta häiritsee mielenrauhaa. Luonnon roskaaminen sekä nuorison vointi ja käyttäytyminen huolestuttavat.

Alle 15-vuotiaat olivat sitä mieltä, että siisti ympäristö ja katuvalaistus eniten lisäisivät viihtyisyyttä ja turvallisuutta, aikuisväestön mielestä poliisipartioiden näkyvyys.

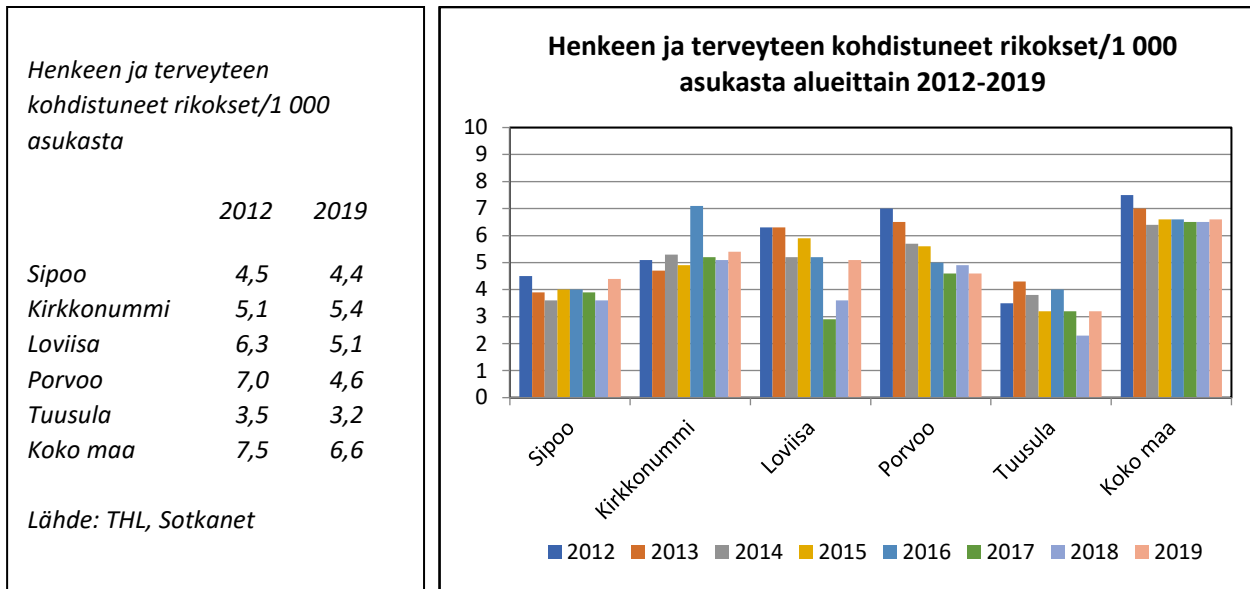
Kuvio 10. Miten toimenpiteet parantaisivat viihtyisyyttä ja turvallisuutta?
(asteikko1–4, ei parantaisi – parantaisi erittäin paljon)

Sipoolaiset vastaajat toivovat muun muassa, että yleisten paikkojen valvontaa lisätään, poliisi on läsnä useammin, ajoneuvot ajavat varovaisemmin, teiden kuntoa ja valaistusta parannetaan ja kevyen liikenteen väyliä rakennetaan.

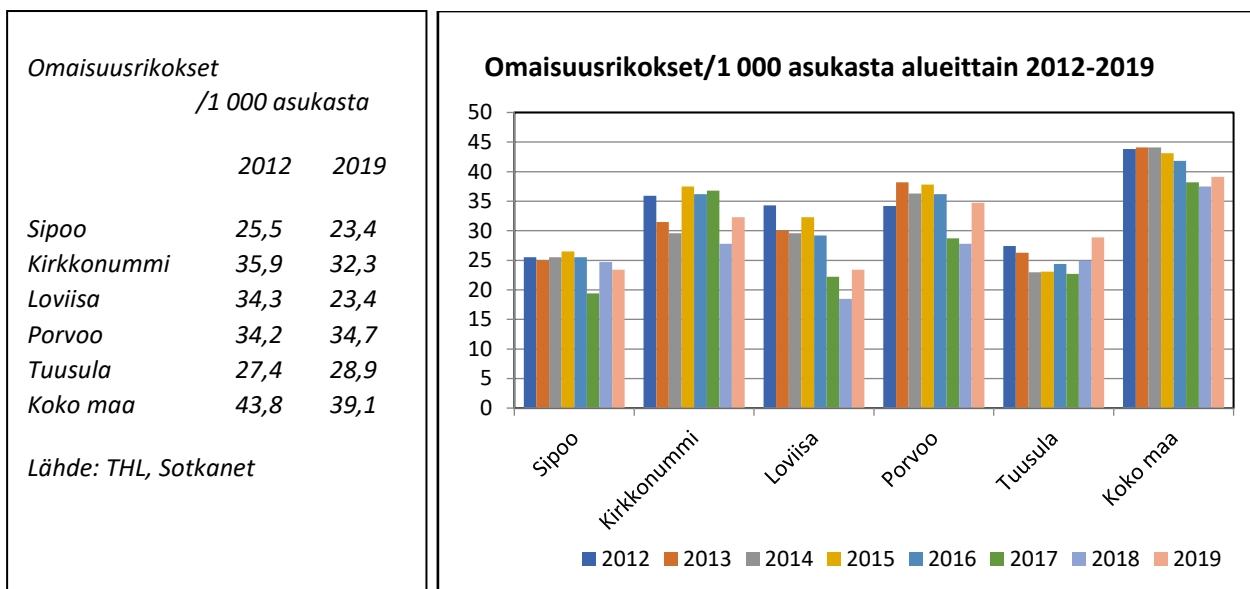
Vuonna 2019 henkirikosten määrä 1 000 asukasta kohden kasvoi Sipoossa. Poliisin tietoon tuli 4,4 henkeen ja terveyteen kohdistunutta rikosta 1 000 asukasta kohden Sipoossa, koko maassa 6,6.

Kuvio 11. Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset/1 000 asukasta alueittain vuosina 2012–2019

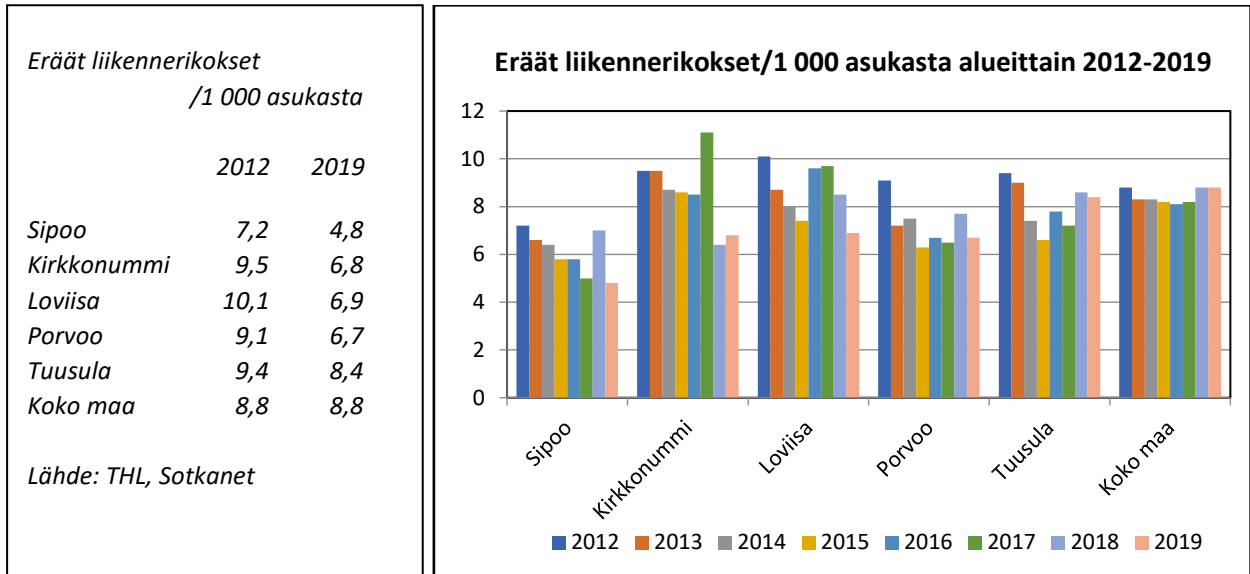
Vuonna 2019 poliisin tietoon tuli 23,4 omaisuusrikosta 1 000 asukasta kohden Sipoossa, koko maassa 39,1.

Kuvio 12. Omaisuusrikokset/1 000 asukasta alueittain vuosina 2012–2019

Vuosina 2012–2019, vuotta 2018 lukuun ottamatta, liikennerikokset vähenivät Sipoossa. Vuonna 2019 poliisin tietoon tuli 4,8 liikennerikosta 1 000 asukasta kohden Sipoossa, koko maassa 8,8.

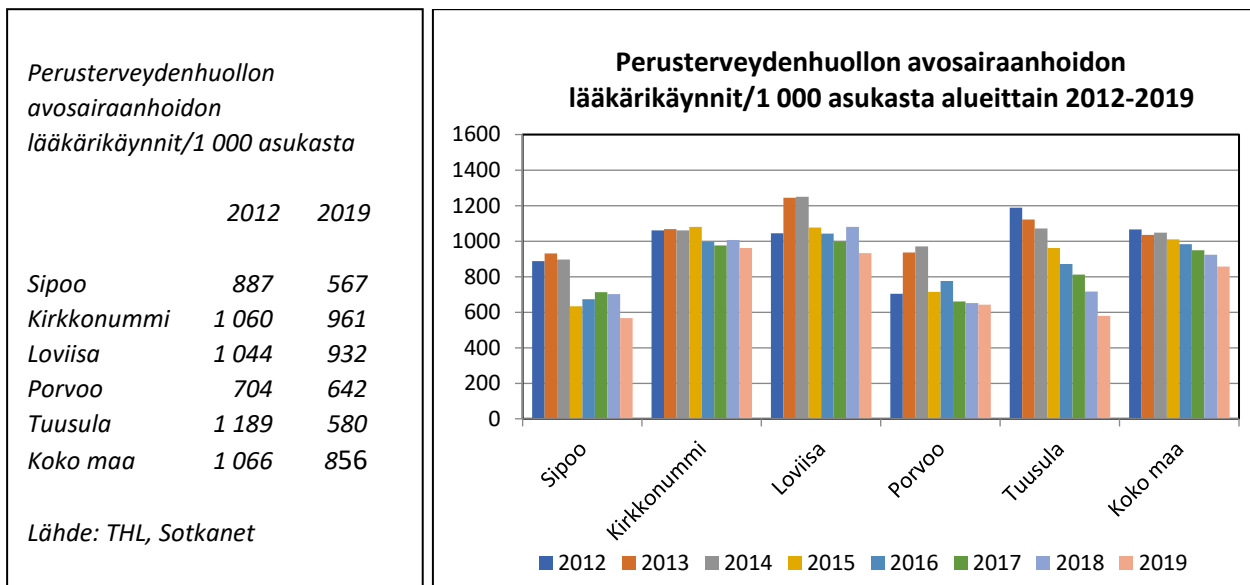
Kuvio 13. Eräät liikennerikokset/1 000 asukasta alueittain vuosina 2012–2019

3.3. Terveys ja toimintakyky

Vuonna 2019 Sipoossa tuhatta asukasta kohden perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynntejä oli 567, koko maassa 849.

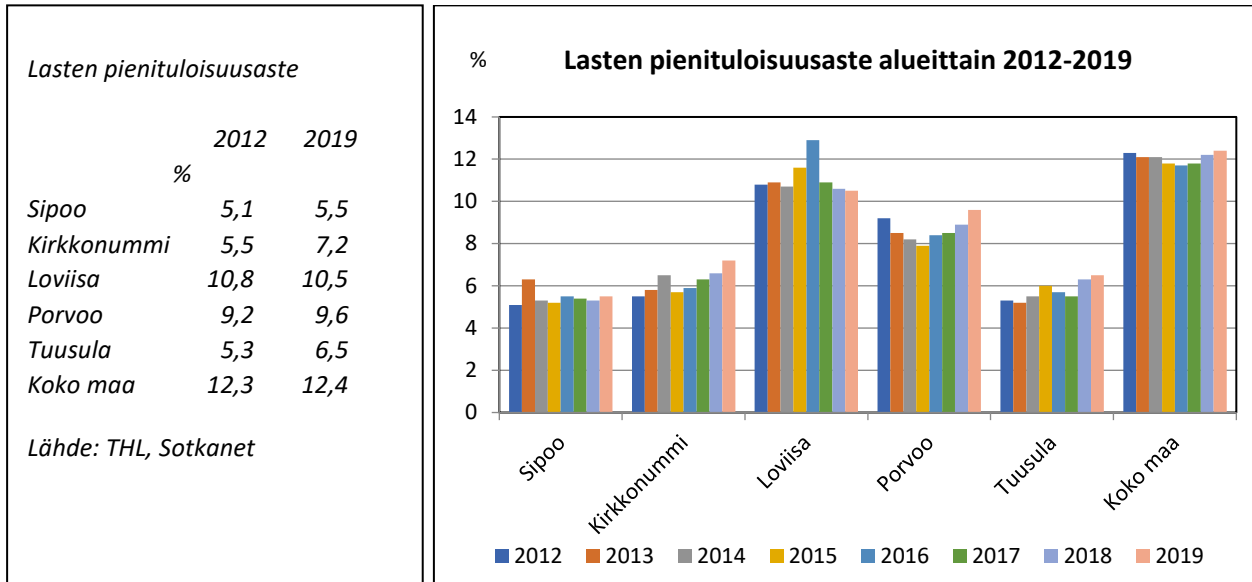
Kuvio 14. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynnit/1 000 asukasta alueittain vuosina 2012–2019

3.4. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

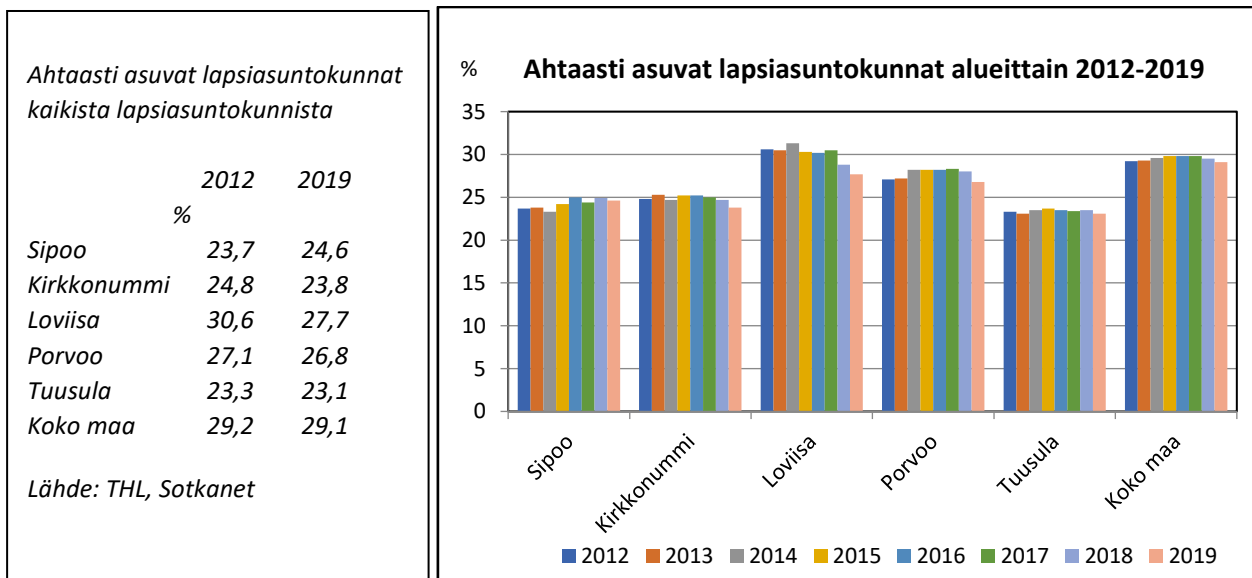
Vuonna 2018 lasten pienituloisuusaste oli vertailualueista pienimmillään Sipoossa, jossa 5,3 % alle 18-vuotiasta lapsista kuului pienituloisiin kotitalouksiin. Koko maassa pienituloisuusaste oli keskimäärin 12,2 %.

Kuvio 15. Lasten pienituloisuusaste alueittain vuosina 2012–2019

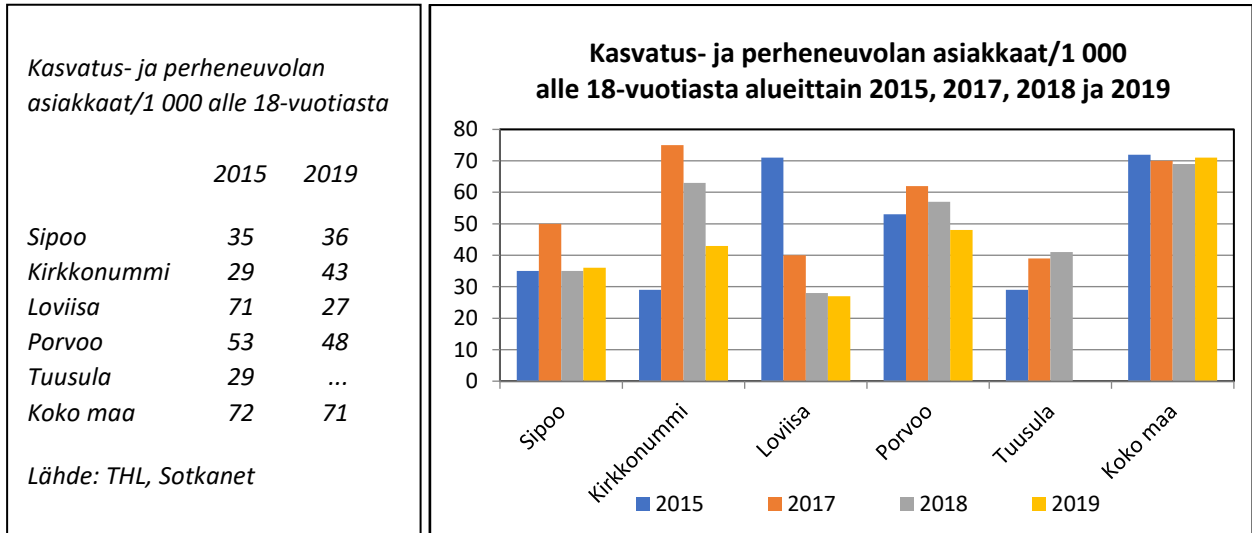
Vuonna 2019 Sipoossa ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuus kaikista lapsiasuntokunnista oli 24,6 %, koko maassa 29,1 %. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun. Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö.

Kuvio 16. Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat alueittain vuosina 2012–2019

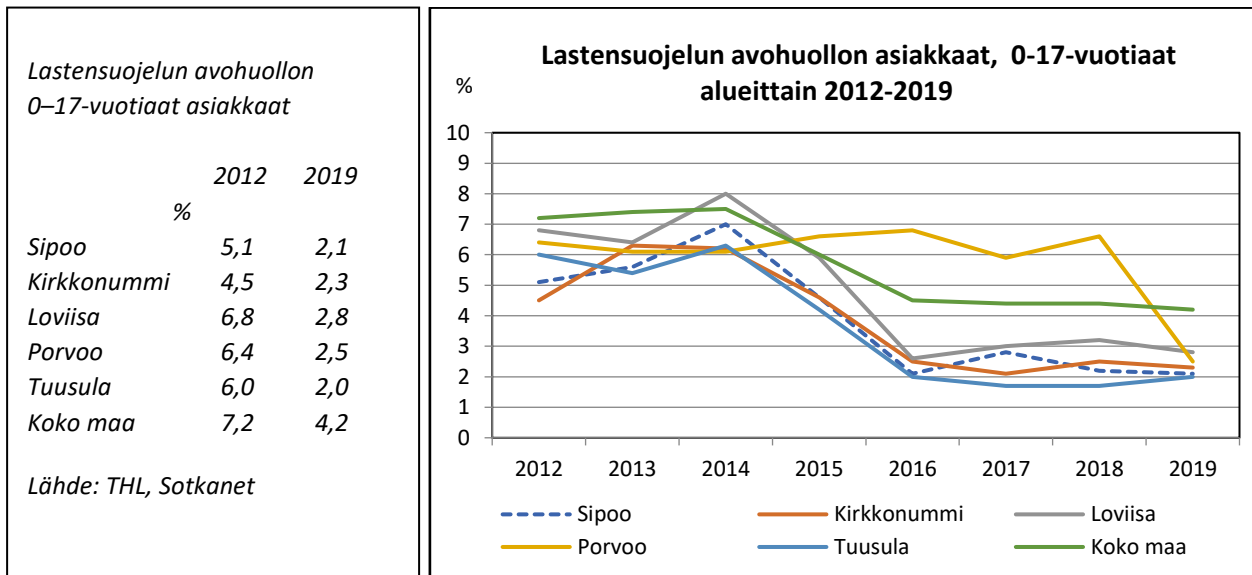
Vuonna 2019 Sipoossa oli 36 kasvatus- ja perheneuvolan asiakasta 1 000 alle 18-vuotiasta kohden, koko maassa 71.

Kuvio 17. Kasvatus- ja perheneuvolan asiakkaat/1 000 alle 18-vuotiasta alueittain vuosina 2015, 2017, 2018 ja 2019

Vuonna 2019 Sipoossa oli 0–17-vuotiaista 2,1 % lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä, koko maassa osuus oli 4,2 %. Vuodesta 2012 vuoteen 2019 osuus pieneni.

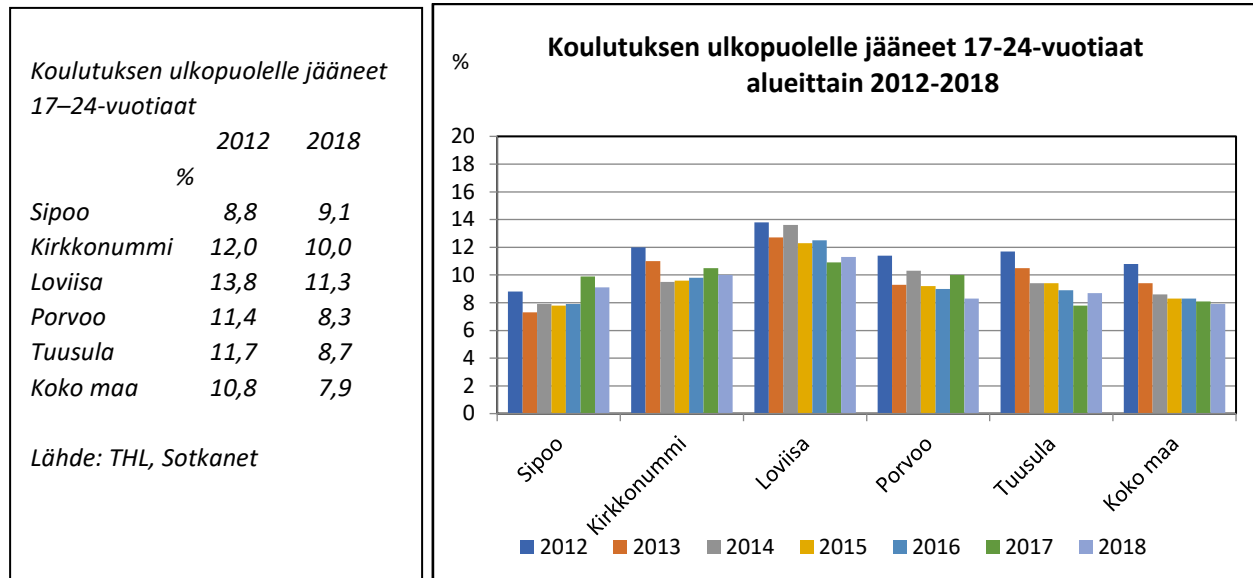
Kuvio 18. Lastensuojelun avohuollon 0–17-vuotiaat asiakkaat alueittain vuosina 2012–2019

3.5. Nuoret ja nuoret aikuiset

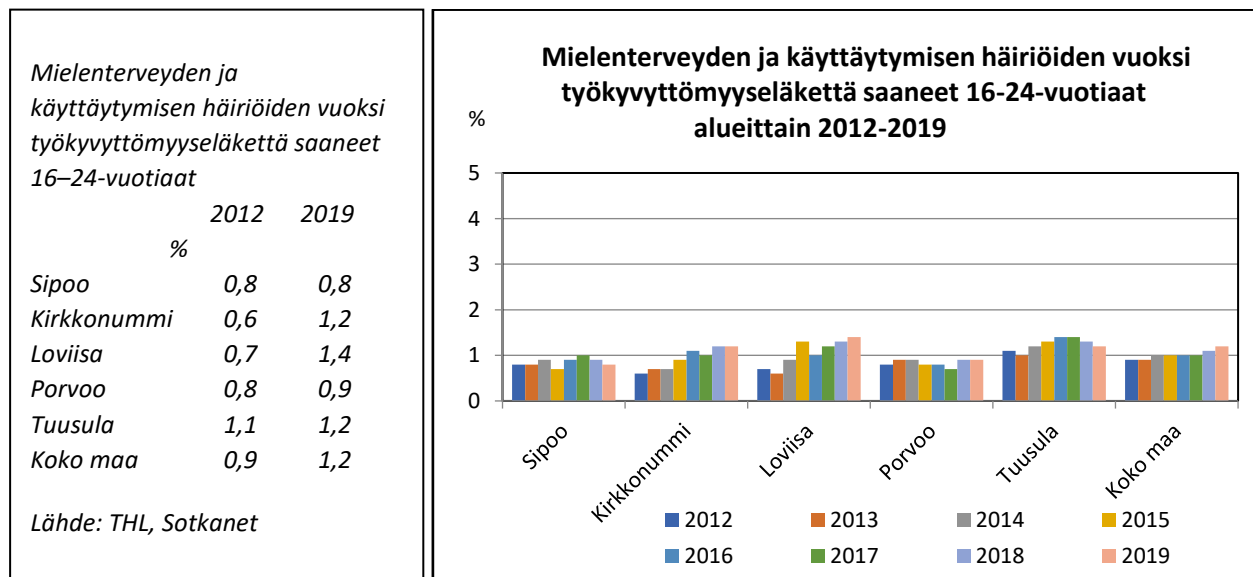
Vuonna 2018 Sipoossa 9,1 % kaikista 17–24-vuotiaista jäi koulutuksen ulkopuolelle, koko maassa 7,9 %.

Kuvio 19. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2018

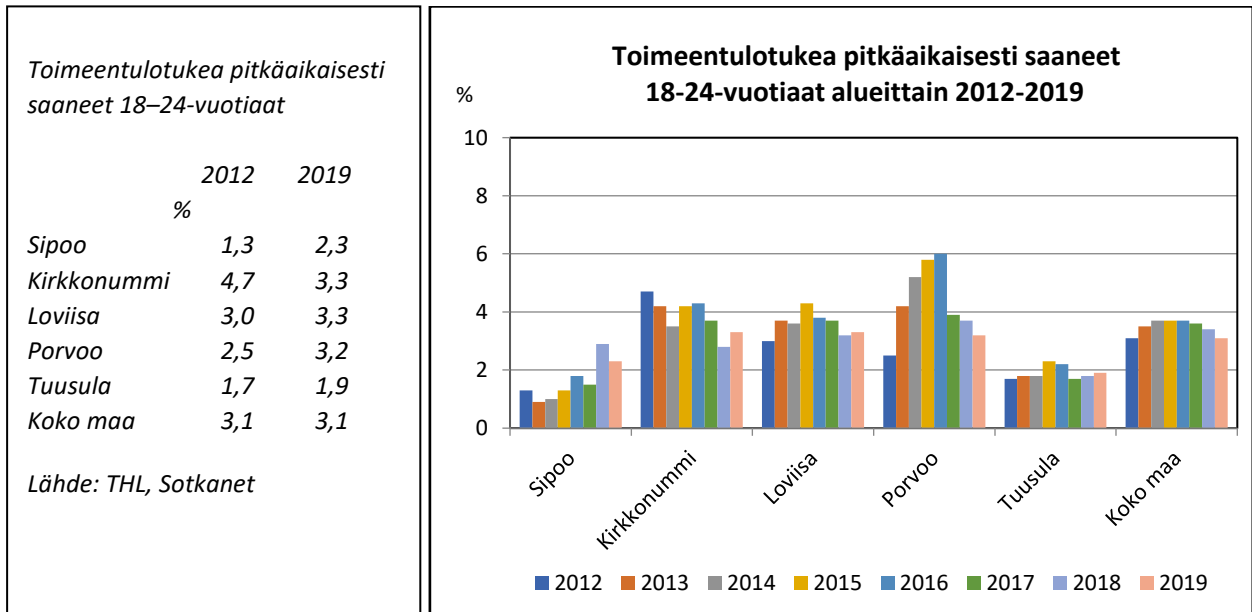
Vuonna 2019 Sipoossa 0,8 % 16–24-vuotiaista oli työkyvyttömyyseläkkeellä mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi, koko maassa 1,2 %.

Kuvio 20. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saaneet 16–24-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2019

Vuonna 2019 Sipoossa toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18–24-vuotiaiden osuus oli 2,3 %, koko maassa 3,1 %. Vuodesta 2012 vuoteen 2019 osuus kasvoi.

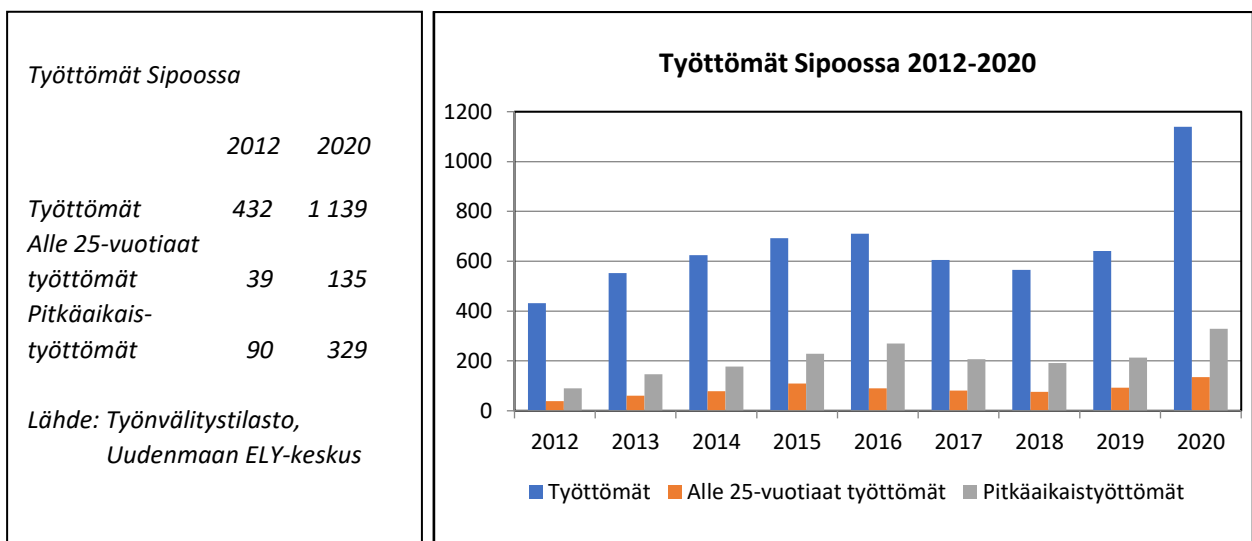
Kuvio 21. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18–24-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2019

3.6. Työikäiset

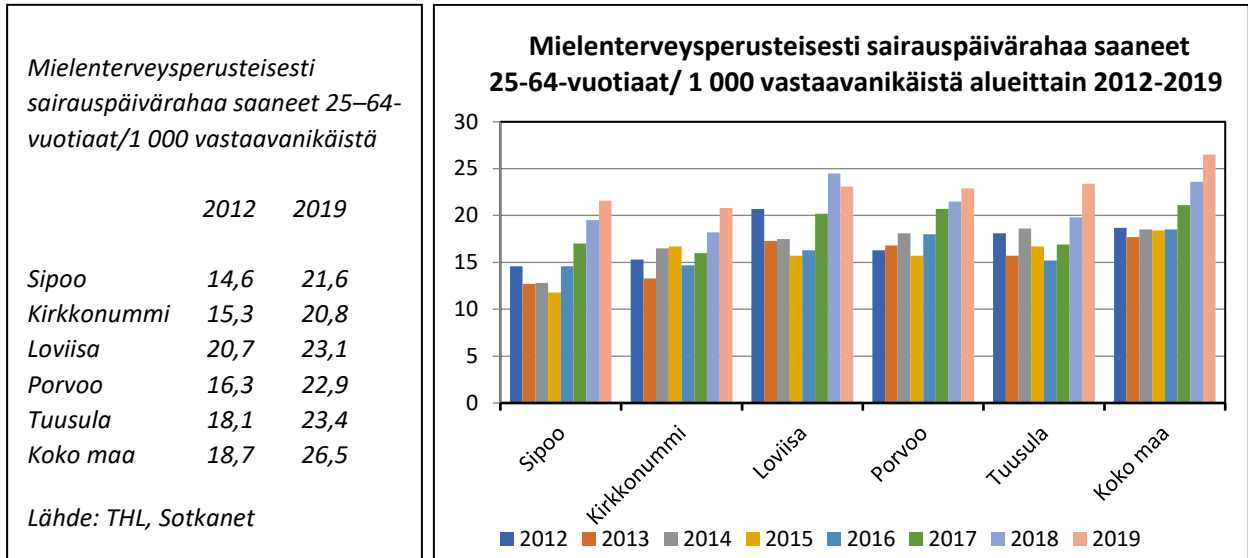
Hyvä työllisyyskehitys on avainasemassa kunnan talouden ja yksilöiden hyvinvoinnin kannalta. Vallitseva koronapandemia on johtanut heikentyneeseen työllisyytilanteeseen. Joulukuussa 2020 työvoimaan kuului 10 720 henkilöä, noin puolet väestöstä. Työttömiä oli 1 139. Työttömyysaste oli 10,6 % (lähde: Työnvälitystilasto, ELY-keskus).

Kuvio 22. Työttömät Sipoossa joulukuussa vuosina 2012–2020

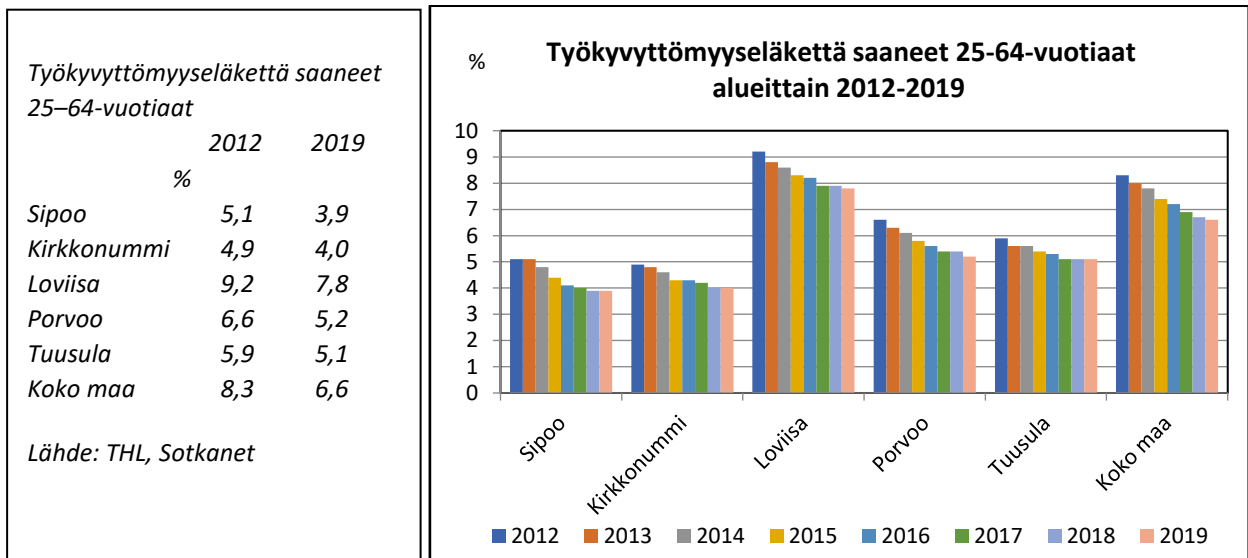
Vuonna 2019 21,6 työkäistä sipoolaista 1 000 vastaavanikäistä kohden sai mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa, koko maan keskiarvo oli 26,5. Vuodesta 2012 vuoteen 2019 mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saavien osuus kasvoi.

Kuvio 23. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat/1 000 vastaavanikäistä alueittain vuosina 2012–2019

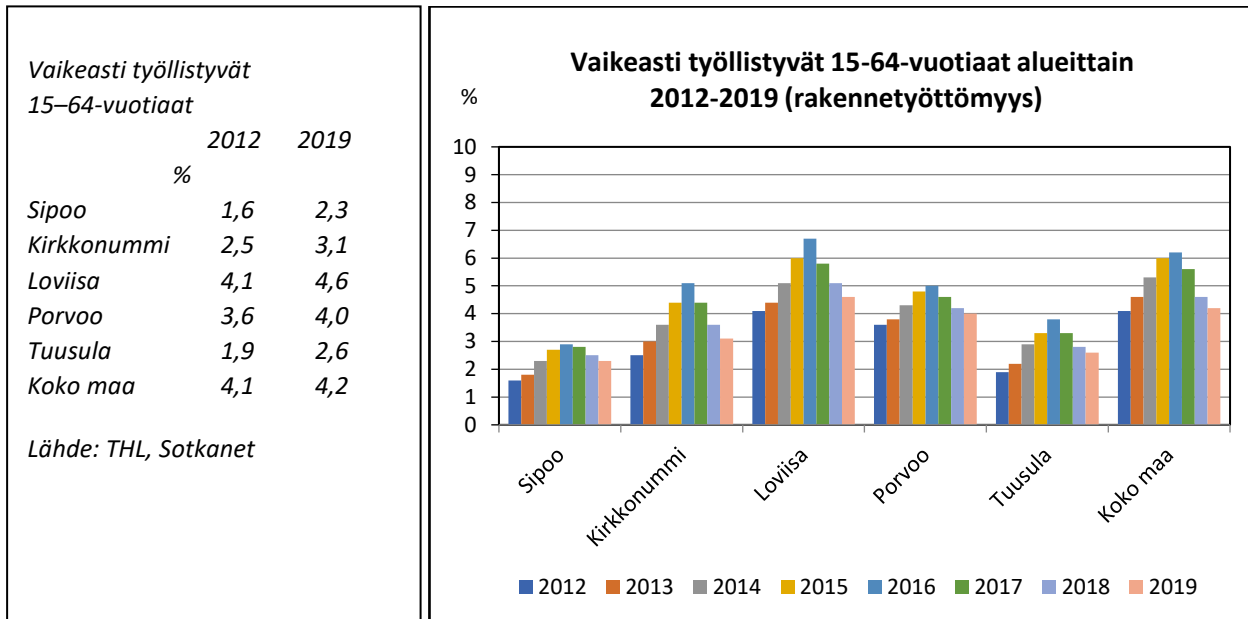
Vuonna 2019 työkäisistä sipoolaisista 3,9 % oli työkyvyttömyyseläkkeellä, koko maassa osuus oli 6,6 %. Vuodesta 2012 vuoteen 2019 työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus väheni.

Kuvio 24. Työkyvyttömyyseläkettä saaneet 25–64-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2019

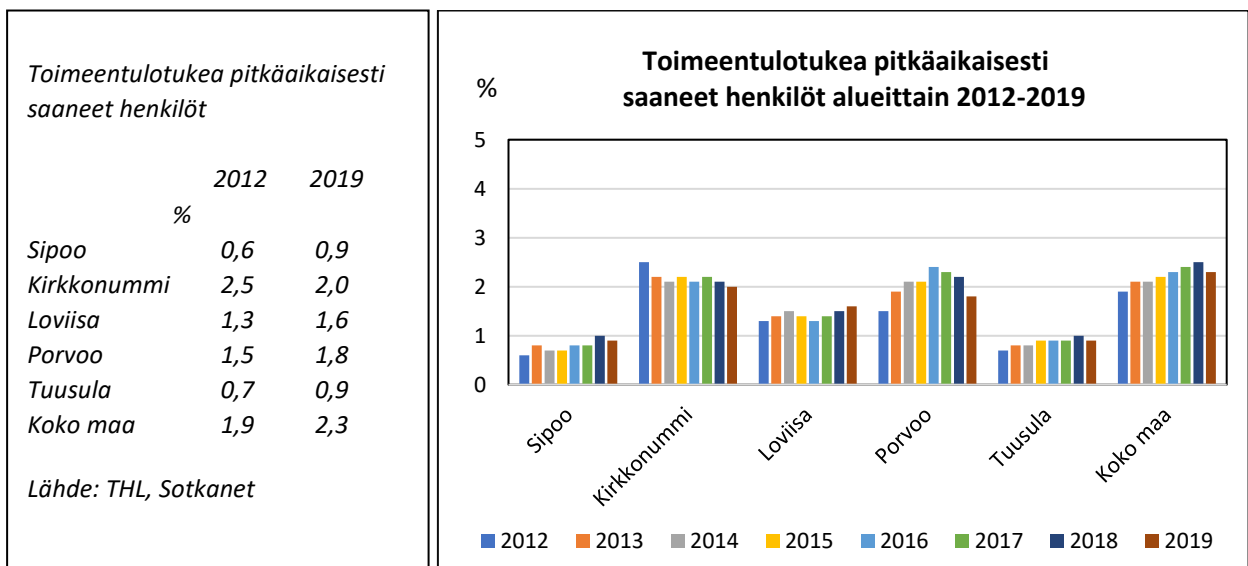
Vuonna 2019 Sipoossa vaikeasti työllistyvien 15–64-vuotiaiden osuus oli 2,3 %, koko maassa 4,2 % (rakennetyöttömyys, joka ei vähene, vaikka työllisyysaste on korkea ja joillakin aloilla vallitsee työvoimapula).

Kuvio 25. Vaikeasti työllistyvät 15–64-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2019 (rakennetyöttömyys)

Vuonna 2019 Sipoossa toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osuus oli 0,9 %, koko maassa 2,3 %.

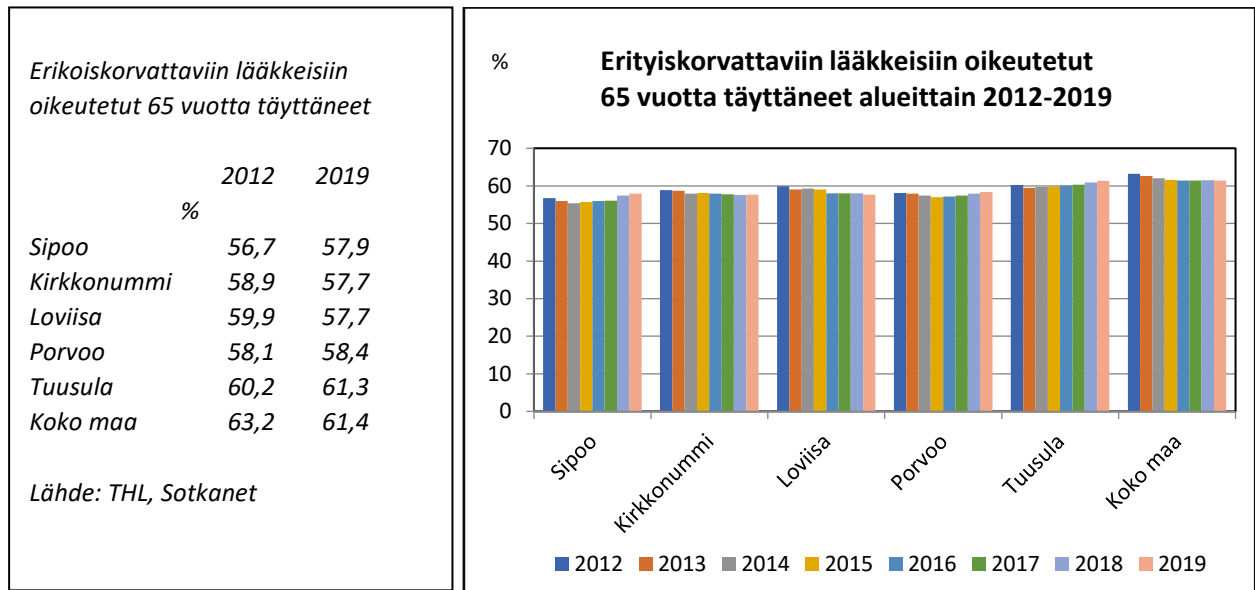
Kuvio 26. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet henkilöt alueittain vuosina 2012–2019

3.7. Ikäihmiset

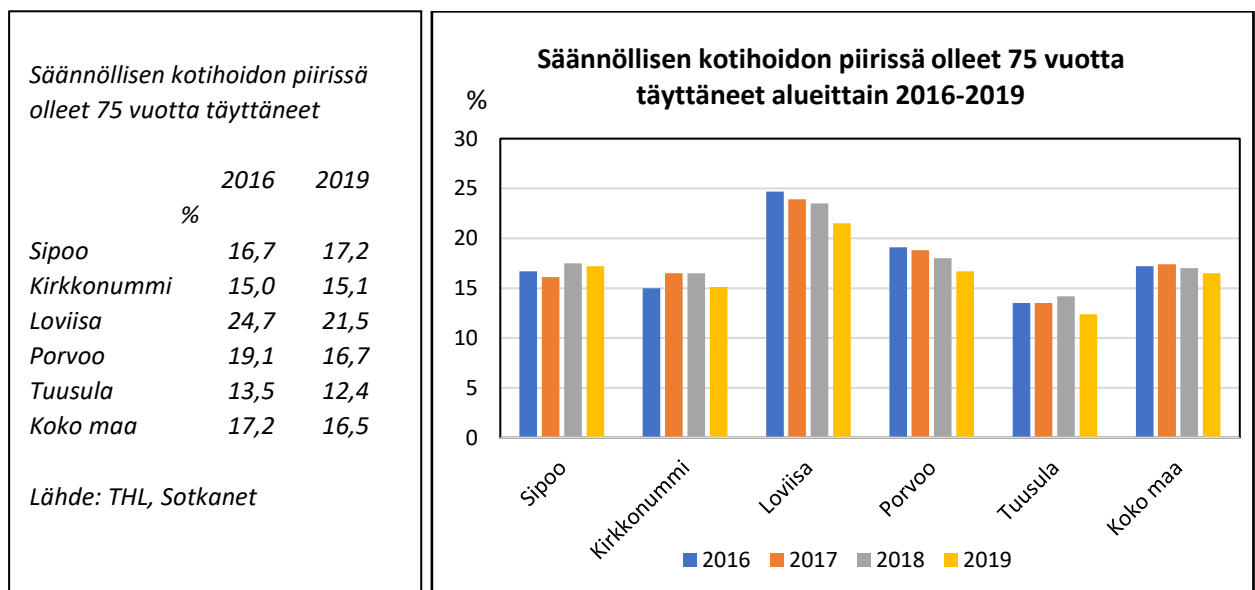
Lääkkeiden erikoiskorvausoikeus kuvaa pitkäaikassairastavuutta väestössä. Lääkkeiden erikoiskorvausoikeus voidaan myöntää henkilölle, jolla on vakava ja pitkäaikainen, lääkehoitoa vaativa sairaus. Vuonna 2019 Sipoossa erikoiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä oli 57,9 % vastaavanikäisistä, koko maassa 61,4 %.

Kuvio 27. Erikoiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutetut 65 vuotta täyttäneet alueittain vuosina 2012–2019

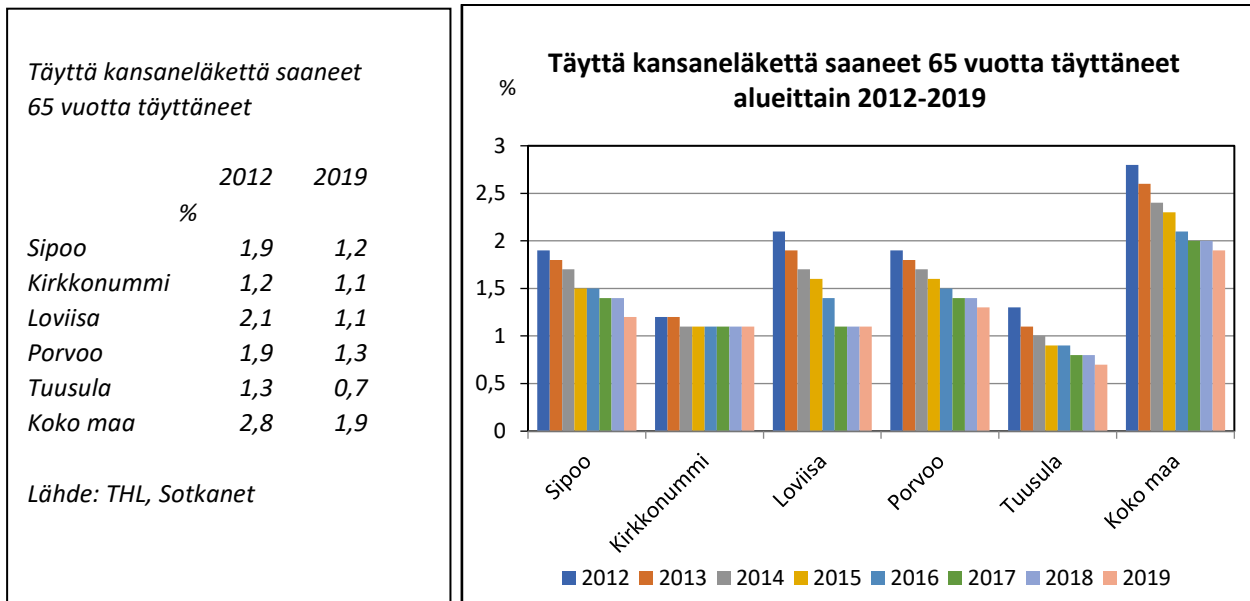
Vuonna 2019 Sipoossa 75 vuotta täyttäneistä 17,2 % oli säännöllisen kotihoidon piirissä, koko maassa osuus oli 16,5 %.

Kuvio 28. Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet alueittain vuosina 2016–2019

Täyden kansaneläkkeen saaminen kuvaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä. Vuonna 2019 Sipoossa 65 vuotta täyttäneistä 1,2 % sai täyttä kansaneläkettä, koko maassa 1,9 %. Osuus on hieman pienentynyt tarkastelujaksolla.

Kuvio 29. Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet alueittain vuosina 2012–2019

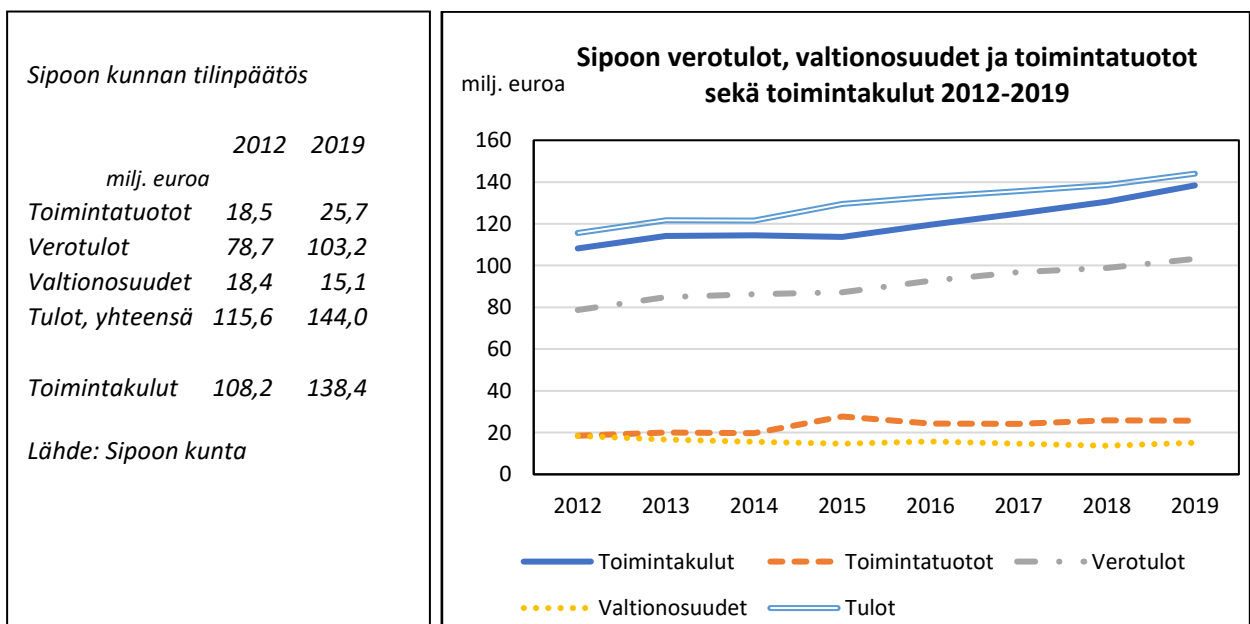

4. Kunnan taloudellinen tila

Keväällä 2020 ympäri maailmaa levinnyt koronavirusepidemia on heikentänyt kuntien taloutta. Myös Sipoon kunta on ryhtynyt säästötoimenpiteisiin muun muassa leikkaamalla investointimenojaan.

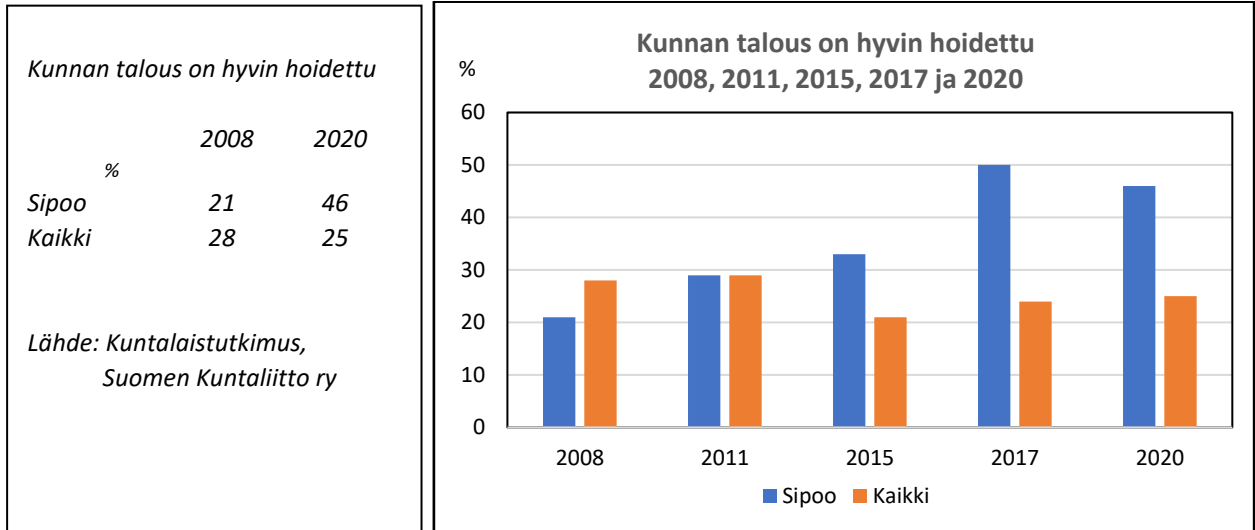
Kunnan toiminnasta aiheutuneet kulut katetaan toimintatuotoilla, verotuloilla ja valtionosuuksilla. Kunnan lainamäärä oli 105,7 milj. euroa vuoden 2019 lopussa, mikä oli 4 993 euroa/asukas.

Kuvio 30. Sipoon kunnan verotulot, toimintatuotot ja valtionosuudet sekä toimintakulut vuosina 2012–2019

Kuntaliiton kuntalaiskyselyn mukaan sipoolaiset ovat tyytyväisemmät oman kunnan talouteen kuin kaikki vastaajat. Vuonna 2020 sipoolaisista 46 % olivat sitä mieltä, että kunnan talous on hyvin hoidettu, kaikista vastanneista vain 25 % olivat tyytyväisiä oman kunnan talouteen.

Kuvio 31. Kunnan talous on hyvin hoidettu, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020

5. Kunnan hyvinvointitoimenpiteet

Sipoon strategian 2018–2021 päätavoitteisiin kuuluu, että Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä. Sipoon kunnan luottamushenkilöiden ja työntekijöiden toiminnan tavoitteena on edistää asukkaiden hyvinvointia – asukkaat tuntevat olonsa turvalliseksi ja kokevat saavansa laadukasta palvelua.

Sipoon hyvinvointikertomuksessa 2017–2020 hyvinvointitavoitteet on jaettu neljään ryhmään:

- 1) laadukkaat, asiakaslähtöiset palvelut
- 2) aktiivinen vuorovaikutus
- 3) hyvin toimiva yhdyskuntarakenne ja viihtyisä ympäristö
- 4) elinvoimainen elinkeinoelämä

Jokaiselle tavoitteelle on määritelty omat toimenpiteensä, jotka pohjautuvat pääosin kuntastrategiaan. Osastojen hyvinvointitoimenpiteet 1.10.2019–31.12.2020 välisenä aikana esitellään seuraavissa luvuissa.

5.1. Laadukkaat, asiakaslähtöiset palvelut

Hyvinvointikertomuksen laadukkaat, asiakaslähtöiset palvelut -ryhmään kuuluvat seuraavat suunnitellut toimenpiteet:

- Varmistamme, että kunnan palvelut ovat kustannustehokkaasti tuotettuja, vaikuttavia ja hyvinvointia tukevia, sekä yhdenvertaisesti ja helposti kaikkien asukkaiden ulottuvilla suomeksi ja ruotsiksi.
- Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa. Huolehdimme asukkaiden asioista yhdessä yli hallintorajojen ja annamme osaamisemme yhteiseen käyttöön.

- Viestimme selkeästi mitä asia tarkoittaa käytännössä asiakkaan näkökulmasta. Käytämme ihmisläheistä kieltä ja ymmärrettäviä sanoja. Kommunikoimme asiakkaiden kanssa erilaisissa kanavissa sen mukaan, kuinka kanavat sopivat kyseiseen tarkoitukseen ja missä kanavissa asiakkaat ovat läsnä ja tavoitettavissa.
- Kohdennamme viestintää asukkaan perhetilanteeseen, kiinnostuksen aiheeseen tai asuinpaikkaan.
- Varmistamme sipoolaisten sosiaali- ja terveyspalvelut riippumatta tuottajasta ja mahdollistamme valinnanmahdollisuudet.
- Yläkouluikäisten keskiarvoa huonommaksi koettu terveydentila on huolestuttava asia. Sosiaali- ja terveyspalvelut suunnittelevat yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi.
- Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.
- Kehitämme toimintaamme asiakaslähtoisemmäksi nopeuttamalla, selkeyttämällä ja automatisoimalla palveluja.
- Tarjoamme asukkaille ja muille asiakkaille mahdollisuuden saada palvelua verkossa ympäri vuorokauden niiden palveluiden osalta, jotka on mahdollista siirtää verkkoon. Tarjoamme myös perinteisiä palveluja tarvelähtöisesti eri toimipisteissä sekä tukea digitaalisten palveluiden käytössä.
- Varmistamme oikean henkilöstömitoituksen ja voimavarojen kohdentamisen suhteessa työn muutokseen ja kunnan kasvuun. Huolehdimme henkilöstön osaamisesta ja hyvinvoinnista toimintoja kehittäessämme.
- Olemme aktiivinen osa seudullista edunvalvontaa ja osallistumme Uudenmaan maakunnan valmisteluun kiinnittäen erityisesti huomiota kunnan ja maakunnan välisiin yhdyspintoihin. Teemme maakuntaan siirtyvän henkilöstön luovutuksen hallitusti ja huolehdimme sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamisesta ja hyvinvoinnista.

Osastojen toteuttamat hyvinvointitoimenpiteet:

- Talous- ja hallintokeskuksen hyvinvointitoimenpiteet

Tammikuussa 2020 vanha kunnantalo suljettiin ja toiminta siirtyi uuteen Kuntalaan, joka sijaitsee kahden kilometrin etäisyydellä Nikkilän keskustasta. Henkilöstön työskentelytavat muuttuivat, kun henkilökohtaiset työhuoneet korvattiin maisemakonttorilla. Maaliskuusta 2020 lähtien kunnan hallinnossa työskentelevät tekevät etätyötä yleisten suositusten mukaan koronaviruspandemian takia. Sekä luottamuselinten kokoukset että henkilöstön työkokoukset on järjestetty pääasiassa sähköisesti.

Itä-Uudenmaan turvallisuustyöryhmä järjesti syys-lokakuussa turvallisuuskyselyn, johon 555 sipolaista vastasi. Useimmat tuntevat olonsa turvalliseksi, mutta kyselyyn vastanneiden mielestä viime vuosina ilkkivalta, varkaudet, huumeidenkäyttö ja muu häiriökäyttäytyminen ovat lisääntyneet Sipoossa.

Sipoon turvallisuustoimenpideohjelma 2020–2021 hyväksyttiin joulukuussa 2020. Ohjelmassa on useita toimenpide-ehdotuksia, joiden avulla edistetään asukkaiden hyvinvointia ja turvallisuutta. Myös Sipoon saaristo-ohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2020. Ohjelma tuo esille saaristoa koskevia tärkeitä kysymyksiä sekä saariston ja saaristolaisten tarpeet.

Kunnassa on otettu käyttöön ensimmäinen versio sähköisestä asiakaspalveluportaalista, joka mahdollistaa proaktiivisen ja kohdennetun viestinnän tunnustautuneille asiakkaille. Kyseessä on asiakaslähtöinen, tietoturvallinen ja tekoälyä hyödyntävä ratkaisu.

Kunnassa on otettu käyttöön kyselytyökalu, jota voidaan hyödyntää siihen, että kerätään kyselytutkimuksilla tai ns. pika-polleilla tietoa kuntalaisilta tai asiakkailta. Yhtenä käyttökohteena voisi olla esimerkiksi nuorten hyvinvointiin liittyvät kyselyt, jotta kunnan toimenpiteitä voitaisiin suunnitella ja kohdistaa asiakkaiden todellisiin tarpeisiin.

Vuoden 2020 aikana on tehty valmistelutyötä Kelan etäasiakaspalvelun mahdollistamiseksi kunnan tiloissa.

- Kehitys- ja kaavoituskeskuksen hyvinvointitoimenpiteet

Kaavaprosessien aikana hyödynnetään lain velvoitteita monipuolisemmin ja laaja-alaisemmin erilaisia osallistumis- ja vuorovaikutustapoja, joiden tavoitteena on tavoittaa eri asukas- ja osallisryhmät. Korona-aikana on otettu onnistuneesti käyttöön erilaisia digitaalisia osallistumisen menetelmiä, näistä yhtenä esimerkkinä sadan osallistujan webinaari. Asukkaita on myös tavattu pienimuotoisesti paikan päällä ulkona koronaturvallisuus tarkasti huomioiden, ja tätä on pidetty toimivana tapana ratkoa hankkeissa esiin tulleita yksittäisiä ongelmia. Kaavoitusohjelma on edelleen laadittu priorisoidusti ja huomioiden olevat henkilöstö-resurssit.

Syksyllä 2020 laadittiin kuntaan Kehitys- ja kaavoituskeskuksen johdolla ensimmäistä kertaa maankäytön toteutusohjelmaan ja eri toimialojen toimenpiteiden ajoitukseen (kaavoitus, infran toteutus, tontinmyynti jne.) sidottu väestösuunnite, joka ohjaa jatkossa mm. kunnan palvelutarpeen arviointia. Väestösuunnite huomioi myös aikaisempaa paremmin kunnan väestökehityksen eri osatekijät, kuten hedelmällisyys- ja kuolleisuuskertoimet, asuntotuotannon laadun sekä muuttoliikkeen.

Yrityskentässä on järjestetty useita tilaisuuksia, joissa on kuunneltu yrittäjien ja yritysten toiveita ja tarpeita kunnan kehittämiseen liittyen.

Myös rakennusliikkeiden kanssa on käyty vuoropuhelua tonttimaan kaupallistamisen edellytyksistä.

- Sosiaali- ja terveysosaston hyvinvointitoimenpiteet

Ennaltaehkäisevät, matalankynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelut 13–18-vuotiaille: NUOVO-palveluita tarjottiin yli 80 nuorelle vuonna 2020. Ainoastaan 5 nuorta ei sitoutunut työskentelyyn. Keskimäärin nuoret tapasivat NUOVO:n työntekijöitä 9 kertaa.

Sipoon kunnan vähävaraisten maskinjako organisoitiin Lasten, nuorten ja perheiden palveluista käsin, jonne perustettiin maskien pakkauspiste. Syksyllä pakattiin ja vietiin jakelupisteisiin yli 20 000 maskia. Marras-kuussa toiminta siirtyi Työllisyysyksikön alaisuudessa toimivaan Risteykseen.

Sähköinen perhekeskus KaikkiAllaSipooSibbo kehitettiin yhteistyössä järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Kerättiin kattavasti asiakaspalautteita asukkaiden tarpeista. Järjestettiin nimikilpailu. KaikkiAllaSipooSibbo on saanut runsaasti kiitosta kuntalaisilta, koska palvelujen löytäminen on helpottunut.

Työikäisten etävastaanottotoiminta on aloitettu. Koronatoiminta käynnistettiin nopeasti ja asiakaslähtöisesti, varmistettiin esimerkiksi näytteenotto omassa kunnassa ja tartunnanjäljitys ollut nopeaa, laadukasta ja asiakkaita tukevaa. Aikuissosiaalityössä on käynnistetty vastaanottotiimi uusien asiakasyhteydenottojen ja huoli-ilmoitusten käsittelyn nopeuttamiseksi.

Kotikuntoutuksen vahvistaminen ja tätä kautta toimintakyvyn vahvistaminen ikääntyneillä. Esteettömyys-asiiantuntijan palveluiden tarjoaminen Itä-Uudellamaalla.

Kotiin haettavat koululounaat järjestettiin ajalta, jolloin koulut olivat suljettuina. Digitaalinen lämpötilojen kirjaaminen ja ruokaturvallisuuden varmistaminen.

- Sivistysosaston hyvinvointitoimenpiteet

Sivistysosaston Hallintopalvelut tuottavat perusopetuksen koulukuljetuspalvelut. Koulukuljetuspalvelut tarkistettiin elokuussa, jolloin määriteltiin, miten jatkossa yksittäisten koulumatkojen turvallisuus tarkistetaan.

Varhaiskasvatuksen ulko- ja sisätiloja uudistettiin kuluneena vuonna Opetushallituksen Koko kunta leikkii -projektiin liittyen innostamaan lapsia leikkimiseen ja liikkumiseen. Ulos rakennettiin yhdessä Toimitilojen kanssa keppihevostalleja, pelikenttiä lapsille sekä pyöräilyyn sopiva liikennerata. Sisätiloja muokattiin kokonaisvaltaisesti, jotta lähes kaikkiin yksiköihin saatiin innostavat ja leikkiin houkuttelevat tilat rakenteeseen, lukemiseen, kuvataiteeseen, juonelliseen leikkiin sekä liikkumiseen.

Varhaiserityiskasvatusta kehitettiin kokonaisvaltaisesti tukemaan jokaisen lapsen oppimista ja kehitystä. Varhaiserityiskasvatuksen resurssia lisättiin ja kohdennettiin suoraan arjen työhön lapsiryhmiin. Koronakevään etäsuositusta hyödynnettiin tukimateriaalin uudistamiseen ja luomiseen (kuvatuki, kielellisten taitojen kehittymiseen liittyvä materiaali, leikkivä matematiikka, tunnevärikuvat, vuorovaikutusta tukeva leikki jne.)

Koulutuspalveluissa koettiin vuonna 2020 hyvin poikkeuksellinen vuosi, kun koronapandemian vuoksi peruskoulut ja lukiot siirtyivät äkillisesti etäopetukseen maaliskuussa. Perusopetuksen vuosiluokkien 1–3, erityisen tuen ja valmistavan opetuksen oppilaille järjestettiin keskitettyä lähiopetusta Sipoonlahden, Söderkullan, Lukkarin ja Kyrkobyn kouluilla.

Etäopetuksessa oleville oppilaille järjestettiin lounasjakelu kahdesti viikossa Nikkilässä ja Söderkullassa.

Etäopetuksen toteuttamisessa onnistuttiin kuntatasolla hyvin. Etäopetuksen toteuttamisen ohjeistuksia ja ohjeita oppilaiden päivittäiseen kontaktointiin kehitettiin etäopetusjakson aikana aktiivisesti. Perusopetus palasi lähiopetukseen 14.5.2020. Lukiokoulutus jatkoi etäopetuksessa lukuvuoden loppuun.

Syyslukukausi 2020 aloitettiin lähiopetuksessa koronarajoitusten vallitessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämien korona-avustusten turvin voitiin erityisopetus- ja tukiopetustunneilla paikata kevään etäopetusjakson mahdollisesti jättämiä puutteita oppimisessa.

Kaikille perusopetuksen oppilaille voitiin jakaa syyslukukauden alussa henkilökohtaiset tietokoneet. Koronapandemia on rajoittanut koulun ulkopuolista opetusta jonkin verran.

Lukiokoulutus siirtyi marraskuussa etäopetukseen koronaepidemian takia. Ylioppilaskirjoitukset järjestettiin sekä keväällä että syksyllä noudattaen annettuja turvallisuusohjeita ja määräyksiä.

Koulunkäyntiohjaajia siirtyi keväällä työskentelemään määräaikaaisesti Sosiaali- ja terveysosastoon. Toimenpiteellä varmistettiin sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminta.

Oppilashuollon palvelut on tarjottu maaliskuusta 2020 lähtien oppilaille/opiskelijoille, heidän huoltajilleen ja opetushenkilöstölle sekä etäyhteyksillä että lähityönä tapaamalla oppilaita kouluilla. Koulupalaverit ja yhteistyötapaamiset on järjestetty pääsääntöisesti etänä tai perustellusta syystä kouluilla.

Koronapandemian aiheuttaman etäopetusjakson aikana (kevällä 2020) oppilashuollon henkilöstö oli aktiivisesti itse yhteydessä oppilaisiin ja haki tehostetusti opettajilta ja yhteistyökumppaneilta tietoa oppilashuollon palvelujen tarpeesta olevista oppilaista. Koulupoissaoloihin puuttumisen toimintamalli päivitettiin etäopetukseen soveltuvaksi.

Oppilashuollon palveluista tiedotettiin aktiivisesti ja tuotiin esille, että oppilashuolto voi auttaa koronaviruksen aiheuttamassa uudessa tilanteessa, joka ymmärrettävästi herätti huolta ja pelkoja. Sekä opetushenkilöstö että huoltajat saivat ohjeet, miten koronatilannetta kannattaa käsitellä lasten ja nuorten kanssa.

Kesä- ja heinäkuussa oppilashuollolla oli yhteinen puhelinnumero, josta tavoitti päivystysvuorossa olevan psykologin tai kuraattorin silloin kun oman koulun psykologi tai kuraattori oli lomalla.

Opetushallituksen rahoituksella toteutettava Perhekoulu – oppivaa kouluyhteisöä kehittämässä -hanke jatkui, ja sen puitteissa järjestettiin vanhempain vertaisryhmätoimintaa yläkouluissa ja vanhempi-lapsiryhmätoimintaa yhdessä alakoulussa.

Kulttuuripalveluissa jouduttiin koronatilanteen takia perumaan käytännössä kaikki kunnan, yhdistysten ja yksityisen sektorin järjestämät yleisötilaisuudet maaliskuusta 2020 alkaen vuoden loppuun. Tapahtumia järjestettiin verkon kautta. Some-kanavissa toteutettiin muun muassa yhteisöllinen taideprojekti ”Rajattu tila” ja konsertteja suoratoistettiin sekä taltioitiin. Nikkilässä toteutettiin koko perheelle suunnattu valoinstallaatio.

Taiteen perusopetus (tanssi, kuvataide, musiikki, sanataide, teatteri) järjestettiin keväällä etäopetuksena. Syksyllä opetus on toteutettu sekä etä- että lähiopetuksena.

Pandemiatilanteen vuoksi kirjastot suljettiin maaliskuussa. Henkilökunta sai ohjeistusta ja tilat muovattiin ajantasaisten rajoitusten ja suositusten mukaisesti vastaamaan kulloista tarvetta, oli kyse sitten rajatusta asiakaspalvelusta, uloslainauksesta tai aukiolosta korostettujen turvatoimien kanssa. Kirjastot muuntautuivat vuoden aikana useaan kertaan ja tapaa palvella asiakkaita muokattiin turvallisuus edellä.

Verkkosisältötuotantoa parannettiin ja etätyövälineitä otettiin tehokkaasti käyttöön. Erityisesti etävinkkaus ja lukusuositukset saivat kiitosta lapsilta, nuorilta, opettajilta ja vanhemmilta.

Osa kirjaston henkilökunnasta auttoi muita osastoja suurimpien rajoitusten aikana. Asiakastilojen sulku hyödynnettiin niin, että kokoelmatyötä tehostettiin ja asiakaspalvelutiloja uudistettiin.

Koronapandemia rajoitti merkittävästi liikuntapalvelujen palvelutuotantoa vuoden 2020 aikana. Ohjattu toiminta oli tauolla ison osan toimintakaudesta liikuntatilojen käyttörajoitusten ja kokoontumisrajoitusten myötä. Kesän ilmaiset puistojummat pystyttiin järjestämään ja jummat jatkuivat elokuun loppuun asti, mikä sai paljon positiivista palautetta. Kunta myönsi ensimmäisen kerran Liikuntatuki –kohdeavustusta vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten liikunnan tukemiseen. Liikuntaneuvontaa tarjottiin koronasta huolimatta.

Pandemia lisäsi nuorten tarvetta nuorisotyölle niin nuorisotaloilla kuin etsivässä ja erityisnuorisotyössä. Nuorisotilat olivat auki yhteensä 8 kuukautta vuoden 2020 aikana. Kesällä järjestettiin loma-ajan toimintaa: leirejä, retkiä ja kursseja. Etsivän nuorisotyön aktiivisten asiakkaiden määrä kasvoi vuoden aikana yli 30 %.

Erityisnuorisotyöntekijät pitivät marraskuussa toiminnallisia oppitunteja peruskouluissa aiheena kiusaamisen ehkäisy ja painopisteenä nettikiusaaminen. Erityisnuorisotyö oli myös ryhmäyttämässä koululuokkia, joissa oli haasteita yhteishengen ja kiusaamisen kanssa.

Nuorisopalvelut keräsivät järjestelmällisesti palautetta nuorisopalveluiden toimintaan osallistuneilta lapsilta ja perheiltä. Näin voitiin kehittää nuorisopalveluita asiakkaiden tarpeita huomioiden.

Sipoon opiston kevätlukukauden opetus keskeytyi 16.3.2020. Osa opettajista pystyi jatkamaan oman kurssinsa etäopetuksena kauden loppuun ja osa taitoaineiden pitämättä jääneistä tunneista järjestettiin joko kesäkuussa tai elokuussa ennen seuraavan lukuvuoden alkua. Lisäksi päätettiin tarjota 12 lisäetä-opetuskurssia toukokuussa. Näistä tuli asiakkailta hyvää palautetta, saatiin kuitenkin harrastaa liikuntaa poikkeuksellisista oloista huolimatta.

Syyslukukausi saatiin lähes kokonaisuudessaan toteutettua suunnitellusti. Oppilasryhmien maksimimäärää kuitenkin pienennettiin turvallisuussyistä kautta linjan. Tämän vuoksi monia opiskelijoita jäi jonottamaan kursseille ja opiskelijamäärä oli pienempi kuin aiempina vuosina.

- Tekniikka- ja ympäristöosaston hyvinvointitoimenpiteet

Tekniikka- ja ympäristöosaston internetsivuja kehitettiin kunnan sivuston uudistuksen yhteydessä. Uudistuksella pyrittiin selkeyteen ja esimerkiksi puistojen ja viheralueiden kokonaisuutta laajennettiin. Sipoolaisia varten on luotu Sipoo rakentaa ja kehittää -sivusto (www.sipoorakentaaajakehittaa.fi) parantamaan tiedonkulkua keskeisten rakennushankkeiden sekä kuntalaisten välillä. Sivusto uudistettiin ja siirrettiin osaksi kunnan internetsivuja vuoden 2020 lopulla. Tämä parantaa sivuston löydettävyyttä. Sekä kunnan internetsivujen että Sipoo rakentaa ja kehittää -sivuston kehittämistä jatketaan edelleen. SRJK-Facebook kertoo Tekniikka- ja ympäristöosaston ja Kehitys- ja kaavoituskeskuksen ajankohtaisista asioista vapaamuotoisesti ja kiinnostavasti. SRJK-Facebook tukee ja täydentää kunnan virallisen Facebookin sisältöjä.

Rakennusvalvonnasta lupaa hakeville on rakennettu visuaalinen ja palautteesta kehittyvä *Rakentamisen lupapolku* helpottamaan hakuprosessia ja selkeyttämään rakentamisprojektia – tavoitteena itseohjautuvuuden tukeminen. Lupapiste.fi mahdollistaa Rakennusvalvonnan kaikkien lupaprosessien osalta sujuvan, sähköisen asioinnin ensimmäisestä neuvontatilanteesta hankkeen valmistumiseen saakka.

Lupapiste.fi mahdollistaa Rakennusvalvonnan osalta sähköisen arkistoinnin. Myös digitoitava paperiarkisto liitetään Lupapisteeseen, jolloin rakennusvalvonnan on mahdollista palvella asiakkaitaan suoraan Lupapisteiden Kaupan kautta.

Lupapiste.fi mahdollistaa sähköisen asioinnin joidenkin Ympäristövalvonnan lupa- ja ilmoitusprosessien osalta. Hakijan lisäksi myös muut, kuten mielipiteen, muistutuksen ja lausunnon antaja, asioi sähköisesti kätevästi palvelun kautta itselleen parhaiten sopivana ajankohtana.

Katu- ja viheralueet -yksikössä on panostettu uusien ja päivitettyjen karttojen laadintaan, joilla yksikkö voi palvella entistä paremmin kuntalaisia. Kunnan internetsivuilla yksikkö on esittänyt esimerkiksi valokuvin eri leikkipuistot ja -paikat ja karttasovelluksella voi katsoa missä puistot sijaitsevat. Samalla kerrotaan tarkemmin puistoista ja niiden kunnossapidosta.

5.2. Aktiivinen vuorovaikutus

Hyvinvointikertomuksen aktiivinen vuorovaikutus -ryhmään kuuluvat seuraavat suunnitellut toimenpiteet:

- Mahdollistamme ja tuemme sipoolaista me-henkeä ja yhdessä tekemistä luomalla olosuhteet yhteisöjen vahvistumiselle, uusien asukkaiden kotiutumiselle sekä asukkaiden aktiiviselle ja hyvinvoivalle elämälle.
- Tarjoamme erilaisia osallistumismahdollisuuksia ja mahdollistamme suoravaikuttamisen eri tilanteissa.
- Kerromme suunnitelmista ja ehdotuksista siinä vaiheessa, että niihin on mahdollisuus vaikuttaa ja ottaa kantaa.
- Viestimme asioista mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, ja mahdollistamme palautteen antamisen ja vaikuttamisen.
- Teemme yhteistyötä ja verkostoidumme muiden kuntien ja viranomaisten, yritysten, yhdistyksien ja asiakkaiden kanssa eri tilanteissa kansallisesti ja kansainvälisesti.

Osastojen toteuttamat hyvinvointitoimenpiteet:

- Talous- ja hallintokeskuksen hyvinvointitoimenpiteet

Kunnan verkkopalvelut (asiointipalvelut ja kotisivut) on uusittu EU:n saavutettavuusdirektiivin ja sitä seuraavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta). Verkkosivun uudistukseen on haettu kuntalaisilta ja käyttäjiltä käyttökokemuksia hankkeen alkuvaiheessa.

Sipoon kunta on viestinyt ajantasaisesti suomeksi ja ruotsiksi sekä lehdistön kautta että suoraan kuntalaisille muun muassa kunnan verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja uutiskirjeillä. Kuntalaisten kanssa suoraan on kommunikoitu useissa kanavissa. Kuntalaisten kysymyksiin on vastattu muun muassa kasvokkain, asiakaspalvelussa, sipoo.fi:n chatissa, sähköpostin välityksellä ja kunnan sosiaalisen median tileillä. Kunta on kertonut kuntalaisille merkittävistä hankkeista jo suunnitteluvaiheessa tai päätöksenteon lähestyessä, jolloin kuntalaisten on ollut mahdollista vaikuttaa hankkeisiin tai päätöksentekoon niistä. Kunta tarjoaa palveluista ja hankkeista kuntalaisille runsaasti tietoa verkkosivuillaan.

Poikkeuksellisessa koronapandemiatilanteessa kunta pyrki tehostetulla viestinnällä vastaamaan kuntalaisten lisääntyneeseen tiedontarpeeseen. Aktiivisella ja avoimella viestinnällä kunnan toimista ja palveluista sekä saatavilla olevasta tuesta edistettiin myös kuntalaisten hyvinvointia ja lisättiin turvallisuuden tunnetta koronatilanteessa, joka nosti esiin pelkoja omasta ja läheisten terveysturvallisuudesta. Viestinnässä tuotiin esiin myös ilon aiheita ja yhteisöllisyyttä lisääviä kampanjoita koronarajoitusten keskelle.

Asiakaskokemuksen mittaaminen on pilotoitu, järjestelmät kilpailutettu ja otettu käyttöön. Toimialoilla on mahdollisuus huomioida asiakkaan antama palaute oman toimintansa kehittämiseen.

Kunta on osallistunut Digikuntakokeilun verkostoon vaikuttajakuntana, KUUMA-ICT-verkostoon ja KUUMA-tietosuojaverkostoon sekä valtiovarainministeriön työryhmään koskien Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta toimeenpanoon. Kunta on osallistunut myös kansainvälisiin verkostoihin KSF ja SmartCities. Edellisten lisäksi, kunta on osallistunut vuodesta 2020 alkaen myös JUDO-hankkeeseen (digitaalinen turvallisuus) ja valtiovarainministeriön TiHA-hankkeeseen (tiedon hyödyntäminen ja avaaminen).

- Kehitys- ja kaavoituskeskuksen hyvinvointitoimenpiteet

Strategisessa suunnitteluosiossa, Kaavoitusosiossa, Mittaus- ja kiinteistöosiossa, Elinkeinoosiossa ja Työllisyysosiossa on ollut kaikessa toiminnassa maankäyttö- ja rakennuslain ja käytäntöjen mukaista monikanavaista viestintää ja vuorovaikutusta erilaisine tilaisuuksineen asukkaiden ja asianosaisten kanssa. Kaavaprosessien aikana on hyödynnetty lain velvoitteita monipuolisemmin ja laaja-alaisemmin erilaisia osallistumis- ja vuorovaikutustapoja, joiden tavoitteena on ollut tavoittaa eri asukas- ja osallisuusryhmät. Korona-aikana on otettu onnistuneesti käyttöön erilaisia digitaalisia osallistumisen menetelmiä. Kartta-kyselyillä ja muun muassa Ota kantaa- nettisivuilla on saatu arvokasta kuntalaispalautetta suunnittelun pohjaksi.

Kehitys- ja kaavoituskeskus on verkostoitunut MAL- ja HLJ-yhteistyössä, naapurikuntien KUUMA-verkoston yhteistyössä sekä maankäytön, liikenteen, elinkeinoelämän että maaomaisuuden kehittämisen merkeissä asianomaisissa kokouksissa ja tapahtumissa muiden KUUMA-kuntien kanssa.

Kehitys- ja kaavoituskeskuksen eri yksiköt ovat myös aktiivisessa vuorovaikutuksessa kunnan muiden toimialojen edustajien kanssa, kehittäen näin yhteistyössä muiden toimialojen edustajien kanssa toimintaansa.

Yrittäjiä on tavattu yrityskiertueella, jolloin on päästy keskustelemaan muun muassa yritysten työllisyyskysymyksistä sekä liiketoiminnan kehittämisestä Sipoossa ja laajemminkin.

- Sosiaali- ja terveysosaston hyvinvointitoimenpiteet

Koronakevään aikana, tarjottiin aktiivisesti kotona oleville vanhemmille pienten lasten ulkoilutuspalvelua perheiden kotipihalla. Lasten ulkoiluttamispalvelua toteutettiin yhteistyössä Sivistysosaston henkilöstön kanssa. 10 viikon aikana 100 perhettä ja 159 lasta saivat ulkoiluttamispalvelua ja yhteensä järjestettiin 595 ulkoilutuskäyntiä.

Pihakahvitreffien nimellä järjestettiin ulkokahvilatoiminta kulttuurikeskus Lilla Villanin pihalla neljä kertaa marraskuussa, muun muassa leikittiin, kuunneltiin musiikkia ja jumpattiin, maalattiin vesiväreillä, tehtiin luonnon materiaalista taidetta, käytiin ihastelemassa paloautoja ja grillattiin makkaraa. Neljän kahvilakerran aikana kävijöitä ehti kertyä yhteensä 37 aikuista ja 44 lasta. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja MLL Sipoon yhdistys järjestivät yhdessä toiminnan, kunnes kaikki ryhmätoiminta kiellettiin 1.12.2020 alkaen.

Lapsi Mielessä -vanhempainryhmän kokoontumiset alkoivat tammikuussa 2020 päiväkotikiukaan Pikku Sydämen tiloissa. Viisi perhettä osallistui. Kunta ja MLL Sipoon yhdistys järjestivät yhdessä neljä kokoontumista ennen kuin toiminta jouduttiin epidemiatilanteen takia perumaan.

Lauantaiparkki kerran kuukaudessa 0–10-vuotiaille aloitettiin maaliskuussa 2020. Parkkitoiminta oli perheille maksutonta ja lapsille tarjottiin ruoka ja välipala kunnan toimesta. Lauantaiparkki ehdittiin toteuttaa yhden kerran ennen epidemiatilannetta ja siihen osallistui 12 lasta seitsemästä eri perheestä.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut-yksikön henkilöstö tuettiin säännöllisillä virtuaalikoontumisilla. Tarjottiin myös kriisiapua ja keskustelutukea sekä mahdollistettiin etätyöskentelysuosituksesta huolimatta turvallisia live-työskentelypäiviä. Lisäksi tiedotettiin suojavarusteiden käytöstä ja ohjeistettiin aktiivisesti miten toimia erilaisissa asiakastilanteissa.

Ennaltaehkäisevänä ja perheiden toimintakykyä tukevana toimenpiteenä tarjottiin perheille mahdollisuus tilata kunnan Ruokapalveluista päiväkotien ja koulukeittiöiden kautta valmiita ruoka-annoksia haettavaksi.

Yhteistyötä harjoitettiin seurakuntien kanssa maskienjaossa ja ikääntyneiden kontaktoinnissa koronakevään aikana. Itä-Uudenmaan rakenneuudistushanke kehitettiin yhteistyössä Itä-Uudenmaan muiden kuntien kanssa. Aikuissosiaalityön yhteistyö harjoitettiin Martta-yhdistysten kanssa.

Yhteiskirjaaminen vahvistettiin yhdessä ikääntyneen asiakkaan kanssa. Ikääntyneille suunnatut hyvinvointia kartoittavat puhelut järjestettiin erikoistilanteessa.

Aromi-ohjelma otettiin käyttöön, joten kunnan verkkosivuilla olevasta E- ruokalistasta voi ruokien lisäksi nähdä ruokien sisältämät ainesosat sekä seurata ruokien ravintoarvoja.

- Sivistysosaston hyvinvointitoimenpiteet

Sivistysosaston Hallintopalvelut tiedottavat osaston toiminnasta kuntalaisille sekä ylläpitävät yhteistyössä palvelualueiden kanssa kunnan kotisivuja Sivistysosaston osalta. Koronaepidemian seurauksena tiedottamisen määrä oli huomattavasti suurempi aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Varhaiskasvatuksessa kehitettiin korona-aikana uudenlaisia tapoja olla virtuaalisesti yhteydessä kotona oleviin lapsiin ja huoltajiin. Päiväkodit perustivat uusia Facebook- ja Instagram-ryhmiä vuorovaikutuksen tueksi. Koko kunta leikkii –projekti jatkuu edelleen varhaiskasvatuksessa: aikuinen läsnä lasten arjessa, vuorovaikutus, sensitiivisyys, lasten aktiiviseen kuuleminen ja osallistaminen.

Perusopetuksen vuosiluokkien 3 – 9 oppilaille teetettiin Sipoon koulutuspalveluiden oma hyvinvointikysely Wilman kautta. Vastaava kysely toteutettiin myös vuonna 2019. Vuoden 2020 kyselyn tulokset olivat hyvin samankaltaisia kuin vuonna 2019, mutta koulujen huonoon sisäilmaan liittyviä kommentteja ei ollut lainkaan vuonna 2020.

Lukion opiskelijoilla on mahdollisuus antaa jatkuvaa palautetta opetuksen toteuttamisesta ja muusta lukion toiminnasta jaksojen päättyessä. Sipoon lukio osallistui Helsingin yliopiston etäopetuksen toteutusta selvittävään tutkimukseen keväällä 2020. Alustavien tulosten perusteella etäopetuksesta suoriuduttiin hyvin.

Kun kouluterveydenhoitajat siirtyivät kouluilta tartuntatautien ehkäisy- ja hoitotyöhön, ohjattiin huoltajia ottamaan ensisijaisesti yhteyttä oppilashuollon kuraattoriin tai psykologiin.

Koronatilanne edellytti tiivistä yhteistyötä oppilashuollon ja Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kesken, kun tarve sosiaalihuollon neuvonnalle ja lasten, nuorten ja perheiden psykososiaaliselle tuelle kasvoi. Oppilashuollon kuraattorit siirtyvät omien töidensä ohessa mukaan puhelinpäivystäjiksi sosiaalihuollon koronaneuvonta-puhelimeen. Lisäksi sosiaalityön kanssa sovittiin, että vanhempia ohjataan ottamaan yhteyttä kuraattoriin tai psykologiin tilanteissa, joissa vanhemmilla on haasteita jaksaa lastensa kanssa kotona. Näin vähennettiin sosiaalihuollon palveluihin kohdistuvaa painetta.

Kuntatasoisen oppilashuollon ohjausryhmän määrittelemä tema, joka ohjaa kouluissa tehtävää yhteisöllistä hyvinvointityötä, on lukuvuonna 2020–2021 ”Kaikki mukana – Alla är med”.

Kouluterveyskysely 2019 kuntakohtaiset tulokset esiteltiin sivistysvaliokunnalle ja koulutusjaostoille sekä rehtoreille ja oppilashuollon ohjausryhmälle. Kyselyn tulosten perusteella valtaosa sipoolaisista lapsista ja nuorista voi hyvin, he ovat pääasiassa tyytyväisiä elämäänsä ja harrastavat monipuolisesti. Kyselyssä esiin tulleisiin lasten ja nuorten hyvinvointia heikentäviin tekijöihin suunniteltiin kehittämistoimenpiteet.

Sipoon kunnan kulttuurisuunnitelma laadittiin vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja kulttuurijärjestöjen kanssa.

Kirjaston yhteistyötä palvelutalojen kanssa lisättiin ja kirjaston henkilökunta esitteli mm. Celia-kirjaston saavutettavaa aineistoa palvelutalojen asiakkaille. Kirjaston kotipalvelun asiakasmäärä lisääntyi yli 50 prosenttia. Koronapandemian aiheuttamat muutokset liikuntapalveluissa nostivat merkittävästi tarvetta viestiä eri kanavissa ja yhteydenpito asiakkaisiin, seuroihin ja yhteistyötahoihin oli aktiivista. Vuoden aikana kohdistettiin merkittävä työmäärä uusien nettisivujen rakentumiseen niin, että ne palvelisivat asiakkaita mahdollisimman hyvin.

Nuorisopalvelut tekivät aktiivisesti yhteistyötä muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa, muun muassa seurakunnat, koulut ja oppilaitokset, sosiaalitoimi ja poliisi. Yhteistyön tavoitteena on yhteensovittaa palveluja ja saada tietoa nuorten tilanteesta kunnassa.

Nuorisopalvelut aloittivat katupartiointitoiminnan suunnittelun yhdessä molempien seurakuntien kanssa.

Sipoon Opisto sai keväällä Opetushallitukselta kahden vuoden projektirahoituksen viestinnän ja markkinoinnin kehittämiseksi. Viestintään panostaminen on näkynyt opiskelijamäärien kasvuna ja kurssien täyttöasteen parantumisena. Asiakaspalautteen perusteella opiston toimintaa kehitetään ja kurssitarjonnassa huomioidaan asiakastoiveet.

Aika digittää on kaksivuotinen, Opetushallituksen rahoittama kaksikielinen hanke, joka on järjestetty yhteistyössä kaikkien Itä-Uudenmaan kansalaisopistojen kanssa. Hankkeen kohderyhmänä ovat ne, jotka eivät vielä käytä tai käyttävät vähän digitaalisia laitteita tai palveluja. Suurin osa tästä toiminnasta on voitu järjestää maksuttomana. Hankeen avulla on tuettu digitaalisten laitteiden ja palveluiden oppimista ja hallintaa.

- Tekniikka- ja ympäristöosaston hyvinvointitoimenpiteet

Tekniikka- ja ympäristöosaston Kehittäminen ja tuki -yksikkö onnistui ympäristöministeriön organisoimassa Kestävä kaupunki -ohjelman avustushaussa. Vuonna 2019 käynnistynyt osallistavan budjetoinnin menetelmän pilotointi Nikkilän keskuspuiston suunnittelun yhteydessä valmistui vuonna 2020. Hanke oli onnistunut ja saavutti tavoitteensa uusien vuorovaikutus- ja osallistamismenetelmien luomisessa, vaikka pandemiatilanteen kehittyminen keväällä siirsi osallistamisen verkkopainotteiseksi. Puiston ensimmäinen osa toteutetaan vuonna 2021. Osallistavia menetelmiä käytettiin lisäksi Talman koulun pihan ja puiston suunnittelussa.

Kehittäminen ja tuki -yksikkö koordinoi rakennushankekokonaisuuksien viestintää monipuolisesti eri kanavissa. Sipoolaisille halutaan välittää informaatiota katukuvassa näkyvistä rakennushankkeista selkeästi ja ajantasaisesti. Rakennushankkeista on viestitty myös asukasilloissa yhdessä Kehitys- ja kaavoituskeskuksen tai muiden kunnan yksiköiden kanssa. Asukasviestinnän kehittäminen on tärkeä painopiste myös jatkossa. Uusia viestinnän menetelmiä etsitään muuttuneessa toimintaympäristössä ja viestintää kehitetään myös saavuttamaan monipuolisemmin eri kohderyhmät. Kestävän hyvinvoinnin näkökulmaa vuorovaikutuksessa toteutetaan mm. yhteisöllisyyttä edistävien projektien kautta. Vuonna 2020 Söderkullassa toteutettiin taideprojekti yhdessä koululaisten kanssa, jossa ilkeiden kohteeksi joutuneita bussipysäkkejä kunnostettiin koululaisten tekemällä taiteella.

Kunnan tilavarausjärjestelmän uudistusprojekti eteni pilotointivaiheeseen vuonna 2020. Hankkeen tavoitteena on saada kunnan tilat aktiivisempaan käyttöön ja helpottaa varausprosessia kaikkien käyttäjäryhmien näkökulmasta.

Katu- ja viheralueet -yksikkö järjestää keväisin talvihoidon ja syksyisin kesähoidon toteutuksesta asiakas-tyytyväisyyskyselyyn. Kyselyyn voi osallistua kunnan internetsivuilla. Näin kehitetään palveluja kuntalaisille asiakaspalautteen kautta. Asukaskyselyissä nousseisiin palautteisiin on vastattu ja toiveita on toteutettu. Rakennusvalvonnalta on edustus Kaavoitusyksikön järjestämässä vuorovaikutustilaisuuksissa sekä vuosittain järjestettävillä Omakotimessuilla – tavoitteena matalan kynnyksen viranomaispalvelu.

5.3. Hyvin toimiva yhdyskuntarakenne ja viihtyisä ympäristö

Hyvinvointikertomuksen hyvin toimiva yhdyskuntarakenne ja viihtyisä ympäristö -ryhmään kuuluvat seuraavat suunnitellut toimenpiteet:

- Kunta harrastaa aktiivista maapolitiikkaa kasvun mahdollistamiseksi. Tontteja kaavoitetaan ja myydään siten, että mahdollistetaan monipuolinen asuminen ja yrittäminen.
- Tavoittelemme monipuolista asuntotarjontaa ja strategiakaudella kaavoitamme sekä pientaloja että kerrostaloja.
- Luomme vetovoimaisia keskustoja ja kyliä, jossa kukin asuinalue muodostaa oman profiilinsa.
- Yleiskaava päivitetään strategiakauden aikana. Strategisia alueita kaavoitetaan tehokkaasti. Kehitämme Nikkilä–Talma-kasvuvyöhykettä ja Söderkullaa. Kehitämme kyliä yhteistyössä asukkaiden kanssa.
- Edistämme viihtyisää, turvallista ja terveellistä ympäristöä sekä tuotetaan laadukasta yhdyskuntarakennetta suunnitelmallisen työn kautta. Kun rakennetaan kaikille hyvää, toimivaa ympäristöä, kokonaisoptimointia tehtäessä on välttämätöntä ottaa huomioon myös ikäihmisten ja vammaisten erityistarpeet ja heidän oma näkemyksensä asiasta. Aito esteettömyys ja helppokulkuisuus palvelevat kaikkia, myös pienten lasten kanssa liikkuvia.
- Huolehdimme siitä, että kunnan kasvaessa suunnitelmamme, päätöksemme ja toimintamme ovat taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävällä pohjalla.
- Julkisen liikenteen kehittäminen ja liikenteen sujuvuuden parantaminen ovat keskeisessä roolissa. Kärkihankkeena on henkilöraide liikenteen käynnistäminen Nikkilästä Keravan kautta Helsinkiin.
- Pyrimme parantamaan HSL:n linjoja ja vuoroja, jotta liikkuminen nopeutuu.
- Panostamme sekä keskustojen että kylien ja keskustojen väliseen liikenteeseen.
- Lisäämme pyörä- ja kävelyteitä ja voimme toteuttaa ne mahdollisuuksien mukaan myös kevyempinä ulkoilu- ja virkistysreitteinä keskusten välillä ja kylistä keskuksiin.
- Suunnittelemme ja ylläpidämme viihtyisää ja turvallista lähiympäristöä keskuksissamme.
- Kunnioitamme luontoa ja säilytämme laajoja viheralueita kuntakeskusten tuntumassa. Kunnan metsien hoidossa otamme huomioon monimuotoisuuden lisäämisen.
- Edistämme tietoliikenneyhteyksien kehittymistä koko Sipoossa digitaalisten palvelujen saatavuuden parantamiseksi.

Osastojen toteuttamat hyvinvointitoimenpiteet:

- Talous- ja hallintokeskuksen hyvinvointitoimenpiteet

Ei hyvinvointitoimenpiteitä.

- Kehitys- ja kaavoituskeskuksen hyvinvointitoimenpiteet

Kehitys- ja kaavoituskeskus on laatinut tonttipolitiikan linjaukset. Osasto on laatimassa maa- ja asunto-politiittisia linjauksia. Tontteja kaavoitetaan ja myydään siten, että mahdollistetaan monipuolinen asuminen ja yrittäminen. Painopiste on vuonna 2020 ollut muun muassa taajamien kerrostalotonttien myynnissä sekä omakotitalotonttien kaavoituksessa.

Vuonna 2020 valmistui molempiin taajamiin, Nikkilään ja Söderkullaan, omakotitonttitarjontaa lisäävät asemakaavat. Kaavoitusohjelma on laadittu siten, että pystytään tarjoamaan monipuolinen asuin- ja palvelutonttitarjonta kaikissa kehitettävissä taajamissa, nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen. Uusia omakotialueita ja yhtiömuotoisen asumisen alueita suunnitellaan samalla koko ajan tarjonnan ja varannon varmistamiseksi. Eri kaavahankkeissa kiinnitetään huomiota virkistysalueiden riittävään saataavuuteen ja saavutettavuuteen sekä laajemmin viihtyisän elinympäristön luomiseen.

Kunta on käynnistänyt vuonna 2020 yhdessä Väyläviraston ja Keravan kanssa Kerava-Nikkilä-radon aluevaraus suunnitelman tarjouspyynnön laatimisen. Laadittavalla aluevaraus suunnitelmalla sekä Nikkilän ja Talman kaavoituksella luodaan edellytykset Kerava-Nikkilä radan henkilöjunaliikenteen käynnistämiseksi, joka parantaa Nikkilän ja Talman saavutettavuutta sekä kytkeytymistä pääradan varren taajamarakenteeseen. Henkilöliikenteen avaaminen radalle taas mahdollistaa kestävä ja hyvin toimivan yhdyskuntarakenteen, myös liikenteellisesti toimivan kasvun, jossa myös alueen palvelutkin kehittyvät voimakkaasti.

Taajamien kehittämisen ohella on Sipoon kyläalueiden kehittämisestä huolehdittu näiden alueiden osayleiskaavoituksella. Vuonna 2020 laadittiin Pohjois-Paippisten osayleiskaavan päivitetty suunnitteluperiaatteet maankäyttö jaoston ja kunnanhallituksen hyväksyttäväksi. Lisäksi selvitettiin Gumbostrand–Västerskogin–Hitän osayleiskaavan etenemismahdollisuuksia kaavan sisältötavoitteiden näkökulmasta. Kyläalueiden yleiskaavoitusta on hidastanut osaltaan yleiskaavoituksen henkilöstövaihdokset. Osayleiskaavahankkeiden suunnittelu on kuitenkin edennyt ja asukasvuorovaikutusta on käyty henkilöstövaihdoksista huolimatta.

Yleiskaavatyötä on pohjustettu tarkastelemalla koko kunnan selvitysten tilannetta ja hahmottelemalla teemoja yleiskaavan teemakohtaiseen päivittämiseen. Työtä jatketaan rekrytointien täytyttyä.

Eri kaava-alueilla on tehty yhteistyö HSL:n kanssa joukkoliikenteen mahdollisuuksien tarkastelemiseksi, lisäksi muun muassa Nikkilän ja Söderkullan kevyen liikenteen kehittäminen on valtion niin sanotussa ykköskorissa. On pyritty huolehtimaan osaltaan MAL- ja HLJ-yhteistyössä Keravan ja Nikkilän välisen rataliikenteen (KeNi) MAL-tavoitteiden kirjaamisesta sekä asian edun valvonnasta.

- Sosiaali- ja terveysosaston hyvinvointitoimenpiteet

Itä-Uudenmaan turvallisuusyhteistyöhön ja Sipoon turvallisuustoimenpideohjelman laadintaan on osallistuttu. Myös Itä-Uudenmaan esteettömyisyhteistyöhön ja alueellisen esteettömyys- ja saavutettavuusohjelman laadintaan on osallistuttu.

Söderkullan sote-asema on suunniteltu yhteistyössä yksityisen rakennuttajan kanssa.

Muovin keräys on aloitettu kolmessa koulussa sekä Sote-talossa. Suunnittelu ja pilotointi vuoden 2021 ruokajätteen seurantaan ja mittausta varten.

- Sivistysosaston hyvinvointitoimenpiteet

Sivistysosaston Hallintopalvelut tekevät aktiivista yhteistyötä Tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa kiinteistöihin liittyvissä asioissa. Kaavoitusyksikön kanssa tarkistettiin syksyllä 2020 kunnan väestöennusteet.

Päiväkotien uudistetut pihat tarjosivat iloa ja liikuntaan houkuttelevia ympäristöjä Sipoon lapsiperheille päiväkotien aukioloaikojen ulkopuolella.

Söderkullan sivistys- ja vapaa-aikakeskus otettiin kokonaisuudessaan käyttöön elokuussa 2020. Kiinteistössä toimivat Sipoonlahden koulu ja Söderkulla skola sekä esiopetus.

Sipoonlahden koulun ja Söderkulla skolan oppilashuoltohenkilöstö oli aktiivisesti mukana hankkeessa, jossa suunniteltiin koulujen siirtymistä samaan rakennukseen (Söderkullan sivistys- ja vapaa-aikakeskus). Syksyn 2020 aikana koulujen yhteinen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä seurasi oppilaiden kokemaa turvallisuutta ja viihtyisyyttä uudessa oppimisympäristössä.

Nikkilään saatiin vuoden aikana kaksi julkista taideteosta, jotka sijoituivat Jokilaaksoon: Stefan Lindforsin teos "Spiritus Lux" sekä Ville Mäkikoskelan teos "Ajasta I ja II".

Kirjastoissa näkyi nuorten epäasiallinen käytös. Henkilökunta joutui puuttumaan kiusaamistilanteisiin ja häiriökäytökseen. Kirjasto ja Nuorisopalvelut tekivät tiivistä yhteistyötä tilanteen rauhoittamiseksi kirjastossa. Lähtökohtana on, että kirjasto on turvallinen tila myös jokaiselle lapselle ja nuorelle.

Liikuntapalvelut panostivat ulkoilu- ja virkistysalueiden ylläpitoon ja panostukset ovat tarpeen myös jatkossa, sillä koronapandemia on lisännyt ja moninkertaistanut alueiden käyttöä. Liikuntapalvelut osallistuvat Talman koulun piha- ja puistoprojektin suunnitteluun ja toteutukseen.

Sipoon opistolla jatkui vuonna 2020 Opetushallituksen rahoittama koulutus kotoutumisajan ylittäneille maahanmuuttajille, jotka eivät ole työelämässä. Koulutus vahvistaa yhteiskunta- ja työelämävalmiuksien osaamista. Opetushallituksen rahoituksella Sipoon opisto on tarjonnut luku- ja kirjoitustaidon kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille, jotka ovat kotoutumisajan piirissä. Lisäksi on järjestetty kaksikielistä digi- ja työelämätaitoja lisäävää koulutusta pitkäaikaistyöttömille.

- Tekniikka- ja ympäristöosaston hyvinvointitoimenpiteet

KeNi-radon henkilöliikenteen käynnistämällä parannetaan Nikkilän ja Talman julkisen liikenteen yhteyksiä, voidaan lisätä julkisen liikenteen käyttöä ja vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä. Investointihanke on Sipoon elinvoimaisuuden ja kasvun osalta tärkein hanke.

Investointien kokonaisvaltainen hallintaa on edelleen kehitetty. Kymmenen vuoden investointiohjelma, jossa lähtökohtana on yhdyskuntakehitys, kaavatalous, viihtyvyys ja palveluiden kapasiteetin oikea aiotus, on sidottu Tekniikka- ja ympäristöosaston, Kehitys- ja kaavoituskeskuksen ja Sivistysosaston prosesseihin osana niin sanottua 10-prosessia. Toteutukseen menevien investointihankkeiden osalta on lisäksi laadittu niin sanottu ToPi-projekti eli talousarvion investointien investointisalkku.

Kestävän kehityksen ja hiilineutraalisuuden osalta on toteutettu useita projekteja, joiden avulla Sipoon kunnan energiatehokkuus on parantunut merkittävästi. Fossiilisten energialähteiden käyttöä on korvattu systemaattisesti uusiutuvilla energiamuodoilla. Kunnan talousarviossa on vuosittain varattu määräraha energiatoimenpiteille. Vuonna 2020 Boxin ja Borgbyn kouluissa öljylämmitys korvattiin lämpöpumpuilla, joita täydentävät aurinkopaneelijärjestelmät. Sipoo on myös siirtynyt sähkön ostossa kokonaan uusiutuvan energian käyttöön. Keravan Energia on siirtynyt kaukolämmön tuotannossa lähes kokonaan uusiutuvaan lämmöntuotantoon. Vuonna 2020 valmistui uusi puupellettikäyttöinen lämpökeskus Söderkullaan. Nikkilän CO₂-päästöt vähenevät vuonna 2021 entisestään, kun Keravan biovoimalaitokselle valmistuu uusi savukaasusta lämpöä talteen ottava savukaasulauhdutin.

Puurakentamisen edistämiseksi sekä toimitilarakentamisessa että yhdyskuntaprosessissa valmisteltiin rahoituksen saanutta hanketta, joka toteutuu vuonna 2021. Kiertotalouden edistämisestä valmistui esiselvitys, jossa pohditaan mahdollisia kehityskulkuja. Kiertotaloutta on jo edistetty esimerkiksi Jokilaakson puiston rakentamisessa, missä pyrittiin mahdollisimman hyvään työmaan sisäiseen massatasapainoon. Viheralueiden hoidossa on edistetty monimuotoisuutta esim. vähentämällä nurmikon leikkausta valituilla alueilla, jotta niille saadaan luotua niittyjä ja elinympäristöjä uhanalaisille lajeille, kuten erilaisille pölyttäjähönteisille.

Toimitilapalvelut on käynnistänyt ja ylläpitää yhteistyössä Työllisyysyksikön alaisuudessa toimivan Risteyksen kanssa Kiertonetti palvelua, jossa kierrätetään tarpeettomaksi jääneitä huonekaluja uuteen käyttöön.

Vuonna 2020 kevyenliikenteen väyliä valmistui 2,5 km ja koko valtuustokaudella 26 km. Se on lisännyt turvallista ja viihtyisää liikkumista. Liikenteen solmukohtiin Söderkullaan valmistui kaksi uutta pyöräparkkia.

Ympäristön viihtyisyyttä on parannettu myös ympäristötaiteen avulla. Nikkilän Susiympeyrän viimeisteltiin ja Jokilaakson puistoon valmistuivat teokset Spiritus Lux, Ajasta I ja Ajasta II. Hankkeissa tehtiin tiivistä yhteistyötä kulttuuritoimen kanssa. Tekniikka- ja ympäristöosasto osallistui aktiivisesti myös kunnan taide-työryhmän toimintaan.

Isompien rakennushankkeiden suunnitelmat on esitelty vanhus- ja vammaisneuvostoille, joilla on varmistettu, että myös erilaiset esteettömyyteen liittyvät tarpeet tulevat esille ja huomioitua. Lisäksi yhdessä suoritettujen esteettömyyskävelyn tulokset on läpikäyty sekä soveltuvien osin tehty havaitut muutostarpeet, joilla on parannettu helppokulkuisuutta. Yhteistyötä vammais- ja vanhusneuvostojen kanssa jatketaan. Lisäksi Tekniikka- ja ympäristöosasto osallistuu aktiivisesti kunnan esteettömyystyöryhmän toimintaan. Esteettömyysnäkökulmat otetaan huomioon tärkeiden rakennushankkeiden yhteydessä ja erityisesti puistojen ja viheralueiden suunnittelussa.

Tekniikka- ja ympäristöosasto tekee yhteistyötä Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluiden kanssa laadukkaiden ulkoilualueiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Toteutettuja tai tulevia kohteita ovat mm. Nikkilän keskuspuisto ja Nikkilän kartanon uudistettava ulkoilupolku.

Ympäristövalvonta tekee vuosittain vesistönsuojelutoimenpiteitä. Vuonna 2020 toteutettiin mm. hoitokalastusta Savijärvellä. Yhteistyössä vesiensuojeluyhdistyksen on tehty toimia Sipoonjoen taimenkannan elvyttämiseksi. Brobölen padon kalataloudelliselle ja tulvasuojelulliselle korjaus-/ohitushankkeelle haettiin onnistuneesti ulkopuolista rahoitusta. Hankkeen toteutus alkaa esiselvityksellä keväällä 2021.

Rakennusvalvonta tekee laajasti yhteistyötä vetovoimaisen ja viihtyisän ympäristön toteutumiseksi. Luvan myöntämisen edellytykset arvioidaan Sipoossa myös esteettömyyden näkökulmasta ympäristöministeriöltä kiitosta saadulla tavalla.

5.4. Elinvoimainen elinkeinoelämä

Hyvinvointikertomuksen elinvoimainen elinkeinoelämä -ryhmään kuuluvat seuraavat suunnitellut toimenpiteet:

- Mahdollistamme yksityisen palvelutarjonnan kehittämisen ja varaudumme elinkeinoelämän tarpeisiin riittävällä kaavavarannolla.
- Vuokraamme tiloja yrityksille isojen investointitarpeiden välttämiseksi sekä lisäämme asuntotarjontaa eri yritysten työntekijöille.
- Tuemme toiminnallamme paikallisia tuotteita, tuottajia ja maaseutuyrityksiä sekä digikuntana edistämme vahvasti etätyötä.
- Valmistaudumme SOTE- ja maakuntauudistukseen ennakoimalla tulevia muutoksia ja mahdollistamme uusien sosiaali- ja terveysalan toimijoiden tulon Sipooseen kaavoituksen kautta.

Osastojen toteuttamat hyvinvointitoimenpiteet:

- Talous- ja hallintokeskuksen hyvinvointitoimenpiteet

Elinkeinotoimintojen tarpeisiin on rakennettu asiakastietojärjestelmä (CRM), jotta toiminta olisi tehokkaampaa ja koordinointi sujuvampaa.

- Kehitys- ja kaavoituskeskuksen hyvinvointitoimenpiteet

Yritystonttimyynti hidastui vuoteen 2019 verrattuna mutta oli kuitenkin vilkkaampaa kuin ennen vuotta 2019. Hidastumisen syyt löytyivät yritysten sijoitusvarovaisuudesta koronavuonna, sekä siitä että markkinointia ja myyntiä ei tehty kuten vuonna 2019. Markkinointi- ja myyntitoimenpiteet jäivät vähemmälle, sillä noin kaksi kolmasosaa Elinkeinoyksikön työajasta vuonna 2020 kului yrityshakemusten käsittelyyn liittyen työ- ja elinkeinoministeriön yksinyrittäjille suunnattuun yritystukeen sekä jatkuvaan tiedotukseen yrittäjien toimintaedellytysten muutoksista poikkeustilassa.

Pitkiä tonttineuvotteluja saatiin kuitenkin edistettyä, ja osa tuloksista näkyikin vasta vuonna 2021.

Matkailun kehittäminen oli myös tauolla vuoden ensimmäisen puoliskon ajan markkinoiden valtavasta myllerryksestä johtuen. Loppuvuodesta 2020 alettiin kuitenkin panostamaan lähimatkailun kehittämiseen muun muassa Sipoonkorven kansallispuiston kävijämäärien kasvettua huomasti.

Elinkeinojaostossa laadittiin loppuvuodesta Sipoon markkinointisuunnitelmaa, joka valmistui helmikuussa 2021.

- Sosiaali- ja terveysosaston hyvinvointitoimenpiteet

Yhteistyötä harjoitettiin Söderpointin ja muiden paikallisten yritysten kanssa. Tuki ja yhteistyö koronaepidemian aikana Sipoossa toimiville asumispalveluyrityksille, mm. suojainten ja testausten osalta.

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut -yksikkö osallistui aktiivisesti Itä-Uudenmaan uudistusrakennushankkeeseen.

- Sivistosaston hyvinvointitoimenpiteet

Sivistosasto käyttää mahdollisuuksien mukaan kunnan alueella olevien yritysten palveluita.

Sekä perusopetukseen että lukiokoulutukseen kuuluu yrittäjyyskasvatus. Sen myötä koulut tekevät aktiivista yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa.

Sipoon kunta tukee kunnassa tapahtuvaa kulttuuritoimintaa avustuksilla ja tiloja vuokraamalla. Luovan alan sekä kulttuurialan yhdistysten toimintaedellytykset olivat koronaepidemian aikaan hyvin rajattuja, vaikka verkon kautta osallistujamääriä tapahtumiin ja tilaisuuksiin voitiin noteerata. Toimeentuloedellytykset olivat edellä mainittujen osalta heikot pääsymaksutulojen menetysten takia. Kuorot ja orkesterit sekä teatteriryhmät eivät voineet edes harjoitella kokoontumisrajoitusten takia. Tällä voi olla pitkäkantoisia seuraamuksia.

Kirjaston henkilöstö avusti Elinkeinoyksikköä yritystukien käsittelyssä.

Liikuntapalvelut tekivät aktiivista yhteistyötä Elinkeinoyksikön kanssa mm. luontomatkailun edistämiseksi.

- Tekniikka- ja ympäristösaston hyvinvointitoimenpiteet

Villa Bubbis -pienyrittäjätalo Nikkilässä sekä kunnan omistamat As Oy Sipoon Länsipihan liiketilat Söderkullassa on vuokrattu pienyrittäjien käyttöön. Yrittäjien toimintamahdollisuuksia pyritti parantamaan koronapandemian aikana kunnan käytössä olevin keinoin, esimerkiksi vuokrahyvityksin ja vuokranmaksuajan pidentämisellä.

Elinkeinopäällikön johtamaan yritystiimiin osallistuvat Kehitys- ja kaavoituskeskus, Katu- ja viheralueet -yksikkö, Sipoon vesilaitos, Ympäristövalvonta ja Rakennusvalvonta mahdollistaakseen nykyisille ja tuleville sipoolaisille yrityksille ketterää palvelua yhden luukun periaatteella.

Rakennusvalvonta mahdollistaa elinkeinoelämän edellytyksiä priorisoimalla elinkeinoelämän hankkeet hakemusjonossa mahdollisimman ylös.

Hankintaprosesseja on kehitetty huomioimaan kestävä kehityksen näkökulmat aikaisempaa paremmin.

Etätyön tekemistä tuetaan.

6. Yhteenveto

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen kuuluu kunnan strategiaan päämääriin. Tämän päämäärän toteutumista seurataan ja arvioidaan kerran valtuustokaudessa laadittavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa sekä vuosiraporteissa.

Vuoden 2020 hyvinvointiraportti perustuu valtuuston lokakuussa 2018 hyväksymään Sipoon hyvinvointikertomukseen 2017–2020. Asukkaiden hyvinvointitilanne vertaillaan neljän samankaltaisen kunnan arvojen sekä koko maan keskiarvojen mukaan. Hyvinvointiraportissa esitetyt tilastotiedot osoittavat, että on vähemmän hyvinvoinnin riskitekijöitä Sipoossa kuin maassa keskimäärin. Ne kuvaavat lähinnä asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä ennen koronapandemian alkua keväällä 2020 eivätkä ota huomioon pandemiasta johtuvia suuria muutoksia arkielämään ja niiden vaikutusta ihmisten jaksamiseen.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus on korkeampi Sipoossa kuin maassa keskimäärin. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden määrä kasvaa vuodesta

toiseen kunnassa kuten myös muissa kunnissa. Sipoossa erikoiskorvattavien lääkkeiden käyttö on 65 vuotta täyttäneiden keskuudessa kasvaa mutta on hieman vähäisempää kuin maassa keskimäärin.

Vuosiraporttiin 2020 on koottu kunnan toimintayksiköiden hyvinvointitoimenpiteet 1.10.2019–31.12.2020 välisenä aikana.

Vuonna 2020 kunnan uudet verkkosivut ja sähköinen perhekeskus KaikkiAllaSipooSibbo otettiin käyttöön. Varhaiskasvatuksen ulko- ja sisätiloja uudistettiin. Päiväkotien uudistetut pihat tarjosivat iloa ja liikuntaan houkuttelevia ympäristöjä Sipoon lapsiperheille myös päiväkotien aukioloaikojen ulkopuolella.

Ennaltaehkäisevät, matalankynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelut tarjottiin yli 80 nuorelle. Erityisnuorisotyöntekijät pitivät marraskuussa toiminnallisia oppitunteja peruskouluissa aiheena kiusaamisen ehkäisy ja painopisteenä nettikiusaaminen.

Kunnan kulttuurisuunnitelma laadittiin vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja kulttuurijärjestöjen kanssa. Ympäristön viihtyisyyttä on parannettu ympäristötaiteen avulla. Nikkilän Susiympyrän viimeisteltiin ja Jokilaakson puistoon valmistuivat teokset Spiritus Lux, Ajasta I ja Ajasta II.

Sipoon opisto osallistui Aika digittää -hankkeeseen, jonka kohderyhmänä olivat ne, jotka eivät vielä käytä tai käyttävät vähän digitaalisia laitteita tai palveluja. Kansalaisopiston monipuoliseen kurssitarjontaan kuuluu muun muassa kaksikielistä digi- ja työelämätaitoja lisäävää koulutusta pitkäaikaistyöttömille ja koutumiskoulutusta maahanmuuttajille.

Vuonna 2020 Tekniikka- ja ympäristöosasto käytti osallistavan budjetoinnin menetelmää Nikkilän keskuspuiston ja Talman koulun pihan ja puiston suunnittelussa.

Keväällä 2020 puhjennut koronaviruspandemia aiheutti lyhyessä ajassa suuria muutoksia kunnan palvelutuotantoon. Tartuntojen leviämisen ja asukkaiden sairastumisen estämiseksi kunnassa on noudatettu valtakunnallisia ja alueellisia määräyksiä ja annettu myös paikallisia ohjeita asukkaille.

Maaliskuussa 2020 kunnan hallintohenkilöstö siirtyi etätyöskentelyyn ja koulut etäopetukseen. Päiväkodit olivat suljettuina maaliskuun puolivälistä toukokuun puoliväliin. Sosiaali- ja terveysosasto sai ensin tehtäväkseen hoitaa paikallisen koronanäytteenoton ja tartunnan jäljityksen sekä myöhemmin vähävaraisten kasvomaskien jakelun.

Vuonna 2020 työttömien määrä kaksinkertaistui Sipoossa. Kunta pyrki parantamaan yrittäjien toimintamahdollisuuksia, esimerkiksi vuokrahyvityksin ja vuokranmaksuajan pidentämisellä omien tilojensa osalta. Elinkeinoyksikön toiminta keskittyi yritysten tukihakemusten käsittelyyn sekä jatkuvaan tiedotukseen yrittäjien toimintaedellytysten muutoksista poikkeustilassa.

KUVIOLUETTELO

2. VÄESTÖNKEHITYS

- Kuvio 1. Sipoon väestö ikäryhmittäin vuonna 2019
- Kuvio 2. Väestöllinen huoltosuhde alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 3. Taloudellinen huoltosuhde alueittain vuosina 2012–2018
- Kuvio 4. Koulutustasomittain alueittain vuosina 2012–2018

3. KUNTALAISTEN HYVINVOINTI

- Kuvio 5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa alueittain 2011, 2013, 2015, 2017 ja 2019

3.1. Osallisuus ja elämänlaatu

- Kuvio 6. Tyytyväisyys elämäntilanteeseensa, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020
- Kuvio 7. Kunnan sijainti kilpailussa siitä missä on hyvä asua ja elää, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020
- Kuvio 8. Kuinka paljon sipoolaiset samaistuvat alueeseen, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020
- Kuvio 9. Asioiden hoito kunnan kanssa, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020

3.2. Turvallisuus

- Kuvio 10. Miten toimenpiteet parantaisivat viihtyisyyttä ja turvallisuutta?
- Kuvio 11. Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset/1 000 asukasta alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 12. Omaisuusrikokset/1 000 asukasta alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 13. Eräät liikenne-rikokset/1 000 asukasta alueittain vuosina 2012–2019

3.3. Terveys ja toimintakyky

- Kuvio 14. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynnit/1 000 asukasta alueittain vuosina 2012–2019

3.4. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

- Kuvio 15. Lasten pienituloisuusaste alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 16. Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 17. Kasvatus- ja perheneuvolan asiakkaat/1 000 alle 18-vuotiasta alueittain vuosina 2015, 2017, 2018 ja 2019
- Kuvio 18. Lastensuojelun avohuollon 0–17-vuotiaat asiakkaat alueittain vuosina 2012–2019

3.5. Nuoret ja nuoret aikuiset

- Kuvio 19. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2018
- Kuvio 20. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saaneet 16–24-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 21. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18–24-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2019

3.6. Työikäiset

- Kuvio 22. Työttömät Sipoossa joulukuussa vuosina 2012–2020
- Kuvio 23. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat/1 000 vastaavanikäistä alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 24. Työkyvyttömyyseläkettä saaneet 25–64-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 25. Vaikeasti työllistyvät 15–64-vuotiaat alueittain vuosina 2012–2019 (rakennetyöttömyys)
- Kuvio 26. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet henkilöt alueittain vuosina 2012–2019

3.7. Ikäihmiset

- Kuvio 27. Erikoiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutetut 65 vuotta täyttäneet alueittain vuosina 2012–2019
- Kuvio 28. Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet alueittain vuosina 2016–2019
- Kuvio 29. Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet alueittain vuosina 2012–2019

4. KUNNAN TALOUS

- Kuvio 30. Sipoon kunnan verotulot, toimintatuotot ja valtionosuudet sekä toimintakulut vuosina 2012–2019
- Kuvio 31. Kunnan talous on hyvin hoidettu, kuntalaiskyselyt vuosina 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020